

Kader

- **Kelime anlamı:** Ölçü, düzen, miktar ve kıymet
- **Terim anlamı:** Allah'ın her şeyi belli bir ölçü, düzen ve uyum içerisinde takdir edip programlamasıdır.

Kaza

- **Kelime anlamı:** Yaratma, gerçekleştirme, ortaya koyma ve hüküm
- **Terim anlamı:** Zamanı geldiğinde olayların Allah tarafından belirlenen programa uygun olarak gerçekleşmesidir.

Civcivin yaratılış programını “**kader**”, yumurtadan çıkmasını da “**kaza**” olarak ifade edebiliriz.

Allah Her Şeyi Belli Bir Ölçüyle Yaratmıştır

- Yüce Allah, her şeyi sonsuz ilmiyle mükemmel bir ölçü ve düzende yaratmıştır. Yaratılan her şey, mutlaka bir amaca yönelik yaratılmıştır. Boşu boşuna ve hikmetsiz yaratılan bir varlığa rastlamak mümkün değildir.

Kur'an-ı Kerim'de, “O, yedi göğü tabaka tabaka yaratandır. Rahmân'ın yaratışında hiçbir uyumsuzluk göremezsin. Bir kere daha bak! Hiçbir çatlak ve düzensizlik görüyor musun?” (Mülk suresi, 3. ayet) ayetiyle evrende var olan düzene dikkat çekilmektedir.

- **Ölçülü ve Düzenli Yaratılışa Kur'an'dan Örnekler:**
 - “Biz her şeyi bir ölçüyle yarattık.” (Kamer suresi, 49. ayet)
 - Allah her şeyi yaratmış, ona bir ölçü, biçim ve düzen vermiştir. (Furkan suresi, 2. ayet)
 - “Geceyi ve gündüzü, Güneş'i ve Ay'ı yaratan O'dur. Her biri bir yörüngede hareket etmektedir.” (Enbiya suresi, 33. ayet)
 - “Gökten bir ölçüye göre suyu indiren O'dur. Biz onunla kupkuru, ölü bir memlekete hayat veririz. (Zuhruf suresi, 11. ayet)
 - “O'nun katında her şey, bir ölçü (miktar) ileler.” (Rad suresi, 8. ayet)
 - “Biz yeryüzünü bir döşek, dağları da onun için birer kazık kılmadık mı? Sizi çift çift yarattık, uykunuzu dinlenme vakti kıldık, geceyi bir örtü yaptık, gündüzü geçimi sağlama vakti kıldık, üstünüze yedi kat sağlam gök bina ettik, parlak ışık veren güneşi var ettik, taneler, bitkiler ve ağaçları sarmaş dolaş bahçeler yetiştirmek için yoğunlaşmış bulutlardan bol yağmur indirdik.” (Nebe suresi, 6-16. ayetler)

➤ **Ölçülü ve Düzenli Yaratılışa Hadislerden Örnekler:**

- “Her birinizin yaratılışı, ana rahminde nutfe olarak kırk gün derlenip toparlanır. Sonra aynen öyle (kırk gün daha) alaka (yapışan şey) olur. Sonra yine öyle (bir kırk gün daha) mudga (et parçası) hâlinde kalır. Ondan sonra melek gönderilir. Ona ruh üfler...” (Müslim)
- “Melekler nurdan yaratıldılar, cinler dumanlı bir alevden yaratıldılar. Âdem de size vasfı yapılandı (toprak-tan) yaratıldı.” (Müslim)
- Yemen halkından bir grup Peygamberimizin huzuruna gelip şöyle dediler:

“Biz dinimizi öğrenmeye ve bu (yaratılış) işinin başı nasıldı, onu senden sormaya geldik!”

Bunun üzerine Peygamberimiz, varlıkların ve Arş'ın başlangıcını anlatmaya başladı: “Başlangıçta Allah vardı, O’ndan önce başka bir şey yoktu. O’nun Arş’ı suyun üzerinde bulunuyordu. Sonra gökleri ve yeri yarattı. Sonra zikir (denilen kader defterinde sonsuza kadar meydana gelecek) her şeyi yazdı.” (Buhari)

Örnek Verelim:

Nasreddin Hoca bir gün, bahçedeki ceviz ağacı gölgesinde dinleniyormuş. Bu sırada bir yandan da çevreyi inceliyormuş. Ağacın dallarına gözü takılmış. İçinden “çok ulu bir ağaç. Fakat meyveleri çok küçük” diye geçirmiş. O sırada gözüne ip incecik yerde uzanmış kabak bitkisi ilişmiş. Bu küçük bitkinin üzerinde kocaman kocaman kabaklar varmış. Bunları düşünüp, kendi kendine, “hey Allah’ım hikmetinden sual olunmaz ama, ufacık kabak dalında kocaman kabak, kocaman ağaçta küçük küçük cevizler, bu ne hikmettir?” diye söylenirken, tam o sırada başına bir ceviz düşerek canını yakmış. Bunun üzerine Hoca: “Hey Ulu Tanrım, senin işine karışılmaz, ceviz yerine başıma ya bu kabaklardan biri düşseydi, halim nice olurdu?” demiş.

Kader ve Evrendeki Yasalar

➤ **Fiziksel yasalar**

Madde ve enerjinin oluşumu, değişimi, yapısı, hareketi ve maddeler arası ilişkilerle ilgili yasalardır. Deney, gözlem ve araştırmalar sonucu ortaya çıkar. Evrenseldirler. Her zaman ve mekânda aynı sonucu verirler. Yer çekimi kanunu, suyun kaldırma kanunu, gecenin, gündüzün ve mevsimlerin oluşması örnek olarak verilebilir.

➤ **Biyolojik yasalar**

Canlıların yapısı, beslenmesi, korunması, gelişmesi ve üremesiyle ilgili yasalardır. Balıkların solungaca sahip olmaları, kuşların kanatlı yaratılması, nesillerin devamı için canlıların çift yaratılması örnek olarak verilebilir.

➤ **Toplumsal yasalar**

Toplumun huzurunun teminatı olan kurallar bütünüdür. Bu kurallara uyulduğu takdirde mutlu olunacağı, kurallar ihlal edildiğinde kaos ve kargaşanın hakim olacağı vurgulanmaktadır. Toplumsal yasalara uyan toplulukların, uymayan topluluklara göre daha uzun süre tarih sahnesinde kaldıkları gözlenmiştir. Bu yasalar için “**sünnetullah**” veya “**âdetullah**” kavramları da kullanılmaktadır. Toplumsal olaylar arasında sebep sonuç ilişkisi vardır. Adaletin hüküm sürdüğü toplumlarda zulüm kalıcı olamaz. Hırsızlığın, haksızlığın ve yalanın yaygın olduğu toplumlarda güven ortamı olmaz. Gelir dağılımının adaletli olduğu toplumlarda yoksulluk ve fakirlik azalır. Toplumda birlik ve beraberlik, huzur ve mutluluk hakim olur.

Eğer biz de, toplum olarak varlığımızı devam ettirebilmek istiyorsak toplumsal yasaların bir gereği olarak, başkalarına iyilikte bulunmalı ve yararlı bireyler olmaya çalışmalıyız. Ecdadımız bu yasalara uygun yaşayarak İslam medeniyetinin gelişmesine katkılar sunmuştur. Bize düşen de aynı hassasiyetle bugünümüzü ve geleceğimizi sorumluluk içinde inşa etmektir.

Etkinlik 1

Kazanım: 8.1.1. Kader ve kaza inancını ayet ve hadislerle açıklar.

1. Aşağıda boş bırakılan yerleri uygun kelimelerle tamamlayalım.

- Zamanı geldiğinde olayların Allah'ın planladığı programa uygun olarak gerçekleşmesine **kaza** denir.
- Mevsimlerin oluşması **fiziksel** yasalarla ilgilidir.
- Adalet, hak ve hukuk gibi kavramlar **toplumsal** yasalarla ilgilidir.
- Canlıların tabiatta yaşayabilecek donanımda yaratılmalarını **biyolojik** yasalarla açıklayabiliriz.
- İnsanların anne ve babalarına benzemelerini **biyolojik** yasalar açıklar.
- Canlı yaşamının ve nesillerin devamı **biyolojik** yasalara göredir.
- Toplumsal** yasalar gereği yardımlaşma ve dayanışma içerisinde yaşamalıyız.
- Gemilerin batmaması ve uçakların düşmeden havada hareket edebilmeleri **fiziksel** yasalar gereğidir.
- İrkımız, cinsiyetimiz, göz rengimiz, huy ve karakterlerimizin farklı olması **biyolojik** yasaların konusudur.

2. Aşağıdaki görsellerin altına hangi yasayla ilgili olduklarını yazalım.

a. Toplumsal yasa

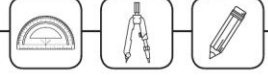

b. Biyolojik yasa

c. Fiziksel yasa

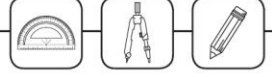
Etkinlik 1

3. Aşağıdaki olayların doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek, uygun kutucuklara “✓” işareti koyalım.

	D	Y	İfadeler
a.	☒	☐	Evrende bulunan her şey, bir düzen ve uyum içerisinde hareket eder.
b.	☐	☒	Bilim insanların araştırma verileriyle Kur'an ayetleri arasında çelişki olabilir.
c.	☐	☒	Allah evreni yarattıktan sonra bir daha asla müdahale etmemiştir.
d.	☒	☐	Yer çekimi kanunu fiziksel yasalarla ilgilidir.
e.	☒	☐	Etle beslenen hayvanların çene yapısının, ota beslenenlere göre daha güçlü yaratılması biyolojik yasalarla ilgilidir.
f.	☒	☐	Gelir dağılımın âdil olmadığı toplumlarda kargaşa ve huzursuzluklar baş gösterir.
g.	☒	☐	Kader kavramının sözlük anlamlarından biri de “ölçü”dür.
h.	☒	☐	Toplumsal yasalara uymayanlar geçmişte helâk olmuştur.
i.	☐	☒	Allah'ın takdir etmesine kaza denir.
j.	☒	☐	Sanayileşmenin sonucunda şehir nüfuslarının artmasını toplumsal yasalarla açıklayabiliriz.
k.	☒	☐	Kuralları Allah tarafından belirlenen yasalara bütün olarak “sünnetullah” denir.
l.	☐	☒	Allah'ın belirlediği yasalar zaman zaman değişebilir.
m.	☒	☐	Allah'ın belirlediği yasalar için ilahi yasalar veya âdetullah kavramlarını da kullanabiliriz.
n.	☒	☐	Gezegenlerin uyum içerisinde hareket etmeleri Allah'ın oluşturduğu yasalar gereğidir.
o.	☐	☒	İnsanların yaratılma süreçleri toplumsal yasalarla ilgili bir konudur.

Etkinlik 1

4. Biyolojik yasalar gereği insana ait özelliklerden sekiz tanesini yazınız.

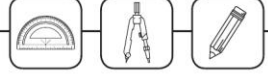
- a. Gözünün rengi e. Akıllı olması
- b. Boyu f. Konuşabilmesi
- c. Irkı g. Düşünebilmesi
- d. Cinsiyeti h. İki kulağa sahip olması

5. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayınız.

- a. Kader kelimesinin sözlük anlamlarından biri kıymet tir.
- b. Bilim insanlarının yaptığı araştırmalar evrende bir düzenin olduğunu kanıtlamaktadır.
- c. İslam dinine göre Allah'ın yaratması sürekli devam etmektedir.
- d. Evrensel yasaları kader başlığı altında ele almamız mümkündür.
- e. Allah'ın programladığı şeylerin zamanı gelince gerçekleşmesine kaza denir.
- f. Yüksekten bırakılan bir cismin yere düşmesi fiziksel yasayla ilgilidir.
- g. Adaletin uygulanmadığı ve hakların korunmadığı toplumlarda toplumsal yasaların uygulanmamasından dolayı karmaşa hakim olur.
- h. Canlıların üremesi biyolojik yasalarla belirlenen programa göredir.
- i. Kader için ilahi program ifadesi de kullanılabilir.
- j. Kaza daha çok yaşanmışlıklarla ilgili bir kavramdır.

Düzenin	Kader	Kaza	Fiziksel	Kıymet	Toplumsal
Yaratması	Biyolojik	İlahi program	Yaşanmışlıklarla		

Etkinlik 1

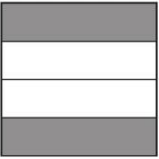
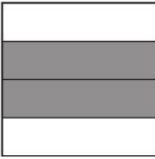

6. Tabloda verilen ayet ve hadislerin hangi yasayla ilgili olduğunu belirleyerek uygun kutucuklara "X" işareti koyunuz.

Ayet ve Hadisler		Fiziksel Yasalar	Biyolojik Yasalar	Toplumsal Yasalar
a.	"O'nun varlığının delillerinden biri de denizde dağlar gibi yüzen gemilerdir." (Şura suresi, 32. ayet)	X		
b.	"Onlar yeryüzünde gezip kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna bakmazlar mı?..." (Fatır suresi, 44. ayet)			X
c.	"Melekler nurdan yaratıldılar, cinler dumanlı bir alevden yaratıldılar. Âdem de size vasfı yapılandı (topraktan) yaratıldı." (Müslim)		X	
d.	"Yeryüzüne bakmazlar mı? Orada her türden nice güzel ve yararlı bitkiler yetiştirdik." (Şuara suresi, 7. ayet)		X	
e.	"Sizden önceki milletlerin başından nice olaylar gelip geçmişdir. Yeryüzünde gezin dolaşın da yalancıların sonunun nasıl olduğuna bir bakın!" (Âl-i İmran suresi, 137. ayet)			X
f.	"Güneş ve Ay belirli bir hesaba göre hareket etmektedir." (Rahman suresi, 5. ayet)	X		
g.	"Ay için de sonunda kuru bir hurma dalına (hilâl şekline) döneceği evreler belirledik. Ne Güneş Ay'a yetişebilir ne de gece gündüzü geçebilir. Her biri bir yörüngede yüzerler." (Yâsîn suresi, 39-40. ayetler)	X		
h.	"Yaratan Rabbinin adıyla oku! O, insanı alaktan (kan pıhtısı) yarattı." (Alak suresi, 1. ve 2. ayetler)		X	
i.	"Her toplumun belirlenmiş bir eceli vardır. Ecelleri geldiğinde onu ne bir an erteleyebilirler ve ne de bir an öne alabilirler." (Araf suresi, 34. ayet)			X
j.	"İbret almak ve şükretmek isteyen kimseler için, gece ile gündüzü bir biri ardınca getiren O'dur." (Furkan suresi, 62. ayet)	X		
k.	"Çardaklı ve çardaksız (üzüm) bahçeleri, ürünleri çeşit çeşit hurmaları, ekinleri, birbirine benzer ve benzemez biçimde zeytin ve narları yaratan O'dur. Her biri meyve verdiği zaman meyvesinden yiyin ..." (En'am suresi, 141. ayet)		X	
l.	"... Allah için şahitlik yaparak adaleti titizlikle ayakta tutan kimseler olun..." (Nisâ suresi, 135. ayet)			X
m.	"Her birinizin yaratılışı ana rahminde nutfe olarak kırk gün derlenip toparlanır. Sonra aynen öyle (kırk gün daha) alaka (yapışan şey) olur. Sonra yine öyle (bir kırk gün daha) mudga (et parçası) hâlinde kalır. Ondan sonra melek gönderilir. Ona ruh üfler..." (Hadis-i şerif)		X	

Kader ve Kaza
Allah'ın yarattığı hiçbir şeyde düzensizlik göremezsiniz.
Allah'ın programladığı şeyleri takdir etmesine kaza denir.
Zamanı geldiğinde olayların gerçekleştiği zamana kader denir.
Biyolojik yasalar gereği balıklar solungaçlı yaratılmıştır.

Verilen tabloda doğru olan ifadelerin bulunduğu kutucuklar renklendirildiğinde aşağıdaki şekillerden hangisi doğru olur?

- A) B)
- C) D)

2. İnsanın yaşayabilmesi için her türlü imkân var edilmiştir. Soluduğumuz hava, oksijen, sular, bitkiler ve hayvanlar insana sunulmuş nimetlerden bazılarıdır. Tabiat; denizlerden ormanlara, bitkilerden hayvanlara kadar hiçbir şey plansız ve düzensiz değildir. Yeşil alanlar ve ormanlar insanın temiz hava solumasını sağlar. Yağmurun yağmasıyla toprak beslenir ve sonra bin bir lezzetle sofralarımızın bereketlenmesi sağlanır. İnsanın ve diğer canlıların yaşamı için bütün detaylar düşünülmüştür. Sonsuz planın sahibi, ölçülü ve dengeli bir şekilde kader programına her an yön vermektedir.

Bu paragraftan aşağıdaki sonuçlardan hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanın ve diğer canlıların yaşaması için bütün kolaylıklar sağlanmıştır.
- B) Allah'ın her şeyi belli bir ölçüye göre yarattığının pekçok örneği vardır.
- C) Evrende zaman zaman tesadüflerle açılanabilecek olaylara rastlanabilir.
- D) Sonsuz planın sahibi kader programını aksatmadan yürütmektedir.

3. I. "O'nun katında her şey ölçüyledir."
(Ra'd suresi, 8. ayet)
- II. "Allah her şeyin yaratıcısıdır."
(Zümer suresi, 62. ayet)
- III. "Şüphesiz ki biz her şeyi takdir ile yarattık."
(Kamer suresi, 49. ayet)
- IV. "Allah her şeyi yaratmış ve her birine belirli bir düzen vererek, onun kaderini tayin ve takdir etmiştir."
(Furkan suresi, 2. ayet)

Kaza ve kader konulu ayetler gruplandırıldığında hangisi dışarıda kalır?

- A) I. II. C) III. D) IV.

4. Gece ve gündüzün oluşması, mevsimlerin ardına gelmesi, Dünya'nın Güneş'e olan uzaklığı, atmosfer tabakasının katmanları, hava, gaz ve sıvının oluşması evrende - - - delilidir.

Metinde boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- Mükemmel bir düzen olduğunun
- B) Rastlantılar sonucu oluşan bir düzen olduğunun
- C) İnsan tarafından oluşturulan bir düzen olduğunun
- D) Gelişi güzel oluşan olayların

5. I. İnsanın kalbinin ritmik bir şekilde çalışması
- II. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi
- III. Zekât ibadetinin farz kılınması

Yukarıda evrendeki yasaların her biri için ayrı ayrı örnek verilmiştir. Bu örnekler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Zekât ibadeti biyolojik yasaların uygulanabilmesi için farz kılınmıştır.
- B) İnsanın kalbinin saat gibi ritmik çalışması biyolojik yasalar gereğidir.
- C) Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi fiziksel yasalarla ilgili değildir.
- D) Evrendeki yasaların varlığı tesadüflere bağlanabilir.

İnsanın İlimi, İradesi, Sorumluluğu ve Kader

- İnsanı diğer canlılardan ayıran en önemli özelliği akıllı olmasıdır. İnsan aklını kullanarak iyiyi kötüyü öğrenir ve ayırt eder. İradesiyle tercihte bulunur. Bulunduğu tercihlerden dolayı da sorumluluk taşır. Kur'an-ı Kerim insana neyin iyi, neyin kötü olduğunu öğretir ama neyi tercih etmesi gerektiği konusunda insanı özgür bırakır. Akli ve iradesi olduğu için insan, özgürce yaptığı her davranışından dolayı sorumlu tutulmuştur.

Hiçbir insan iradesiyle verdiği kararlarından dolayı başkalarını sorumlu tutamaz. Sınava çalışmadan giren bir öğrenci başarısız olunca suçu kadere veya arkadaşına atamaz.

İnsan özgür bir varlıktır ama iradesi sınırlıdır. Sınırlı olan insan iradesine **“cüz’i irade”** denir. Allah’ın sonsuz iradesine ise **“külli irade”** denir.

Gezegenlerin kendi yörüngelerinde hareket etmesini külli iradeyle açıklayabiliriz.

Dünya’nın maketinin elle tutulmasını da cüz’i iradeyle açıklayabiliriz.

Unutmayalım ki insan, akıl ve irade sahibi olduğu için bütün davranışlarından sorumludur.

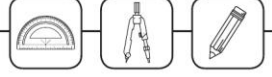
Etkinlik 2

Kazanım: 8.1.2. İnsanın ilmi, iradesi, sorumluluğu ile kader arasında ilişki kurar.

1. Tabloda verilen ifadelerin hangisinin insanın sorumluluk alanına girip girmediğini belirleyerek uygun kutucuklara "X" işareti koyalım.

	İfadeler	Sorumludur	Sorumlu değildir
İ N S A N	a. Hangi ülkede dünyaya geleceğinden		X
	b. Sağlığını korumaktan	X	
	c. Irkının ne olacağından		X
	d. Çevrenin korunmasından	X	
	e. Anne babasının kimler olduğundan		X
	f. Konuşmalarından	X	
	g. Tuttuğu takımın şampiyon olmasından		X
	h. Toplumsal kurallara uymaktan	X	
	i. Doğum ve ölüm tarihini bilmekten		X
	j. Hayvanları korumaktan	X	
	k. Cinsiyetinin ne olacağından		X
	l. Saç renginden		X
	m. Genetik yapısından		X
	n. Kendini geliştirmekten	X	
	o. Dini tercihlerinden	X	
	p. Ders çalışmaktan	X	
	r. Göz renginden		X
	s. Hangi ülkede doğduğundan		X
	t. Satranç oynamaktan		X

Etkinlik 2

2. İnsanın sorumluluklarıyla ilgili aşağıda verilen ifadeleri doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak değerlendirerek uygun kutucuklara (D/Y) yazalım.

a.	İnsan aklını ve iradesini doğru yönde kullanmalıdır.	D
b.	İnsanın sınırlı iradesine külli, Allah'ın sonsuz iradesine cüz'i irade denir.	Y
c.	Her insan, kendini yetiştirmek için gayretli olmalıdır.	D
d.	İnsan yaptığı davranışlardan kesinlikle sorumlu değildir.	Y
e.	Yönetici, yönettiklerinin özel yaşamlarındaki davranışlarından sorumludur.	Y
f.	Her öğrenci, en yüksek puanlı liseyi kazanmak zorundadır.	Y
g.	İnsan, tercihlerinde özgür bırakılmıştır.	D

3. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

- a. Yüce Allah insanı **ahirette** mutlaka hesaba çekecektir.
- b. **Akıllı olmak** insanın sorumlu tutulmasının gerekçesidir.
- c. İnsanın iradesine **cüz'i** irade denir.
- d. **Külli irade** Allah'ın sonsuz iradesi için kullanılan bir kavramdır.
- e. İnsanlar ne zaman ve nerede doğduklarından **sorumlu** değildir.
- f. **İrade** insanın tercih etme yeteneğidir.
- g. İnsana **vahiyle** doğru yol gösterilmiştir.

Sorumlu	İrade	Cüz'i	Ahirette	Akıllı olmak	Külli irade	Vahiyle
---------	-------	-------	----------	--------------	-------------	---------

1. İnsan, akıllı bir varlık olmasının yanında aynı zamanda irade sahibidir de. İrade ise, seçmek, istemek, yönelmek, tercih etmek ve karar vermek gibi anlamlar içerir. Diğer bir ifadeyle irade; insanı iki şeyden birini tercih etmeye ve tercih ettiği şeyi yapmaya yönlendiren güçtür. Allah, insana irade vermiştir. İrade insanın özgür bir şekilde hareket etmesini sağlar. İnsan, aklı ile iyiyi kötüden ayırt eder; iradesi ile de herhangi bir iş yapmaya ya da yapmamaya hiçbir baskı altında kalmaksızın karar verir. İnsanın seçme ve seçtiğini yapma gücü kaderinin şekillenmesinde önemli bir durumdur.

Paragrafta aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- İnsan, tercihlerinde özgürdür ancak her davranışın sorumluluk boyutu vardır.
- B) İnsanın yaptığı seçimlerin kaderinin şekillenmesinde hiçbir rolü yoktur.
- C) Kader, Allah tarafından belirlendiği için insan sadece dünya sahnesindeki rolünü oynar.
- D) İrade ile sorumluluklar arasında herhangi bir bağ kurmak doğru değildir.

2. Aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği insanın sorumluluklarından biri değildir?

Zararlı alışkanlıklar konusunda devlet üzerine düşeni yapmalıdır.

B)

Öğrenciyim ama ders çalışmayı ve kitap okumayı hiç sevmiyorum.

C)

Dünya benim etrafımda döndüğü için kimseyi umursamam.

D)

Servis şoförünü her sabah bekletmeyi alışkanlık haline getirdim.

3. Dünya'nın saatte 1670 km hızla dönmesi ve gece-gündüzün oluşması aşağıdaki kavramlardan hangisiyle ilgilidir?

- A) Cüz'î irade Külli irade
- C) Sorumluluk D) Adalet

4. Aşağıdakilerden hangisi sorumlu olmanın ön şartıdır?

- A) Müslüman olmak
- Akıllı ve irade sahibi olmak
- C) Erkek olmak
- D) Bilinçli olmak

5. "Sorumluluk üç kişiden kaldırılmıştır: Uyanıncaya kadar uyuyandan, ergenliğe erişinceye kadar çocuktan, iyileşinceye kadar akıl hastasından."

(Hadis-i şerif)

Bu hadise göre hangi insan sorumluluktan uzak duramaz?

- A) Uykuda olan
- Akıllı ve ergen
- C) Aklını kullanamayacak durumda olan
- D) Ergin olmayan

6. I. "Allah, kimseye gücünün üstünde bir şey teklif etmez. Herkesin kazandığı iyilik kendi yararına, kötülük de kendi zararındır." (Bakara suresi, 286. ayet)

- II. Hiç kimse başkasının günah yükünü taşımaz." (Zümer suresi, 7. ayet)

Aşağıdakilerden hangisi verilen ayetlerle ilişkilendirilebilir?

- A) İnsan her şeyi bilmek zorundadır ve yaptığı her şeyden sorumludur.
- B) İnsan başkalarının yaptıklarından da sorumlu tutulabilir.
- İnsanın yaptığı iyiliklerin ve kötülüklerin mutlak bir karşılığı vardır.
- D) Kötülüklerin cezası verilecekken, iyiliklerin bir karşılığı olmayabilir.

Kaderle İlgili Kavramlar

► Ecel ve ömür

Her canlı dünyaya gelir, belirli bir süre yaşar ve sonra da hayata veda eder. Çünkü Rabbimiz, her canlıya belirli bir yaşam süresi takdir ve tayin etmiştir. Allah'ın canlılar için belirlediği yaşama süresine **ömür**, ömrün bittiği, hayatın sona erdiği zamana ise **ecel** denir.

► Rızık

İslam kültüründe kaderle ilişkilendirilen kavramlardan biri de rızıktır. Rızık, Yüce Allah'ın canlılara ve faydalandıkları her şeye verdiği yiyecek ve içeceklere denir. İslam inancına göre insanlara da diğer canlılara da rızık veren Allah'tır.

Bazı insanlar “nasıl olsa Allah herkese rızkını verir.”, “rızkım, nasibim beni bulur, bana ulaşır” gibi sözler söyleyerek çalışmamakta, tembellik etmektedirler. Bu tür anlayışlar İslam dinine göre yanlıştır. Allah, her şeyi olduğu gibi rızık elde etmeyi de sebeplere bağlamıştır. Bu nedenle her insan rızkını aramalı, çalışıp emek harcıyarak geçimini sağlamalıdır.

► Tevekkül

Tevekkül, bir amaca ulaşmak için gerekli tüm tedbirleri aldıktan sonra Allah'a güvenip dayanmak, sonucu O'ndan beklemek anlamına gelir. İslam dininde tevekküle önem verilir ve Müslümanlar tevekkül sahibi insanlar olmaya yönlendirilir. İslam'da önce tedbir sonra tevekkül anlayışı esastır.

► Başarı ve başarısızlık

Hayatta her insan, kendine bazı amaçlar belirlemekte ve o doğrultuda çalışıp çaba harcamaktadır. Hedeflerine ulaşan insanlar, kendilerini başarılı saymakta ve mutlu olmaktadır. Çünkü başarı, kişiye onur, gurur, haz ve mutluluk verir. Başarısızlık ise onun üzülmeye, mutsuz olmasına yol açar. İnsanda işe yaramazlık, kendisini ispatlayamamak gibi olumsuz duyguların ortaya çıkmasına neden olur. Bu nedenle herkes başarılı olmayı ister ve bunun için de çalışır.

İnsanlar genellikle başarıyı kendilerine mal etmekte, başarısızlığın sebeplerini ise dış etkenlere bağlamaktadırlar. Kader bu etkenlerden biridir. Bazı insanlar çalışmayıp tembellik etmekte, başarısız olunca da “ne yapalım, kader böyleymiş, Allah'ın takdiri bu şekildeymiş” diyerek sorumluluktan kaçmaktadırlar. Bu düşünce, İslam'ın kader anlayışıyla bağdaşmamaktadır. İslam dini insanlara çalışmalarını, amaçlarına ulaşmak için gerekenleri yapmalarını emreder. Tembellik etmeyi, başkalarına yük olmayı hoş görmez.

► Sağlık ve hastalık

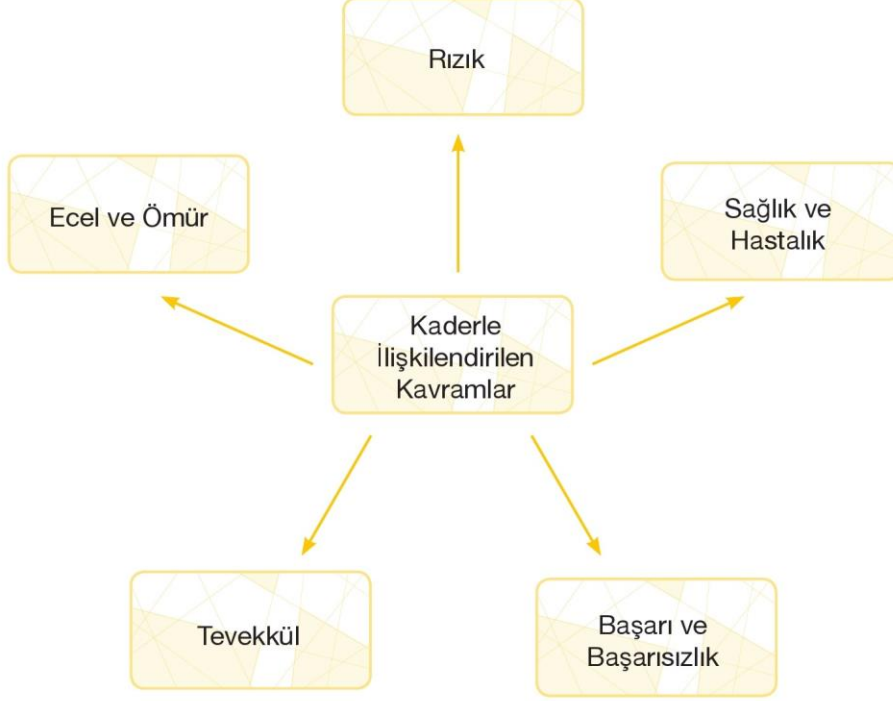
Her insan sağlıklı olmak, sağlıklı bir yaşam sürdürmek ister. Hastalık, hiç kimsenin istemediği bir durumdur. Zira sağlığı yerinde olmayan bir kişi yediğinden, içtiğinden zevk alamaz, sıkıntı ve zorluk yaşar. Bu da onu mutsuz ve huzursuz eder. Ancak sağlıklı olmak, sağlıklı yaşamak emek, özveri ve dikkat ister. Bu nedenle sağlığını korumak isteyen kişi öncelikle beslenmesine dikkat etmeli, temizlik kurallarına uymalı, zararlı alışkanlıklardan kaçınmalıdır. Hastalıklardan korunmak için tedbir almalıdır.

Etkinlik 3

Kazanım: 8.1.3. Kaza ve kader ile ilgili kavramları analiz eder.

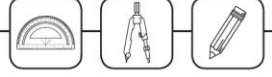
1. Aşağıdaki şemada kaderle ilişkilendirilen kavramlar gösterilmiştir.

Buna göre aşağıda verilen ifadelerde boş bırakılan yerleri tamamlayalım.

- Elimizden geleni yaptıktan sonra Allah'a güvenmeye **tevekkül** denir.
- "**Rızık** için çalışmaya gerek yoktur, nasıl olsa Allah bütün canlıların ihtiyaç duyduğu yiyecek ve içecekleri yaratmıştır." anlayışı kader inancıyla çelişir.
- İnsan **her şeyden** önce üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmeli, sonra **tevekkül** etmelidir.
- Hasta** olmaktan korunmak için zararlı alışkanlıklardan uzak durmalıyız.
- Bazı insanlar çalışmayıp tembellik etmekte, **başarısız** olunca da "ne yapalım, kader böyleymiş, Allah'ın takdiri bu şekildeymiş" diyerek sorumluluktan kaçmaktadırlar.
- Allah'ın canlılar için takdir ettiği yaşam süresine **ömür** denir.
- Planlı ve programlı çalışanlar genellikle **başarılı** olurlar.
- Sağlık** her şeyden önce gelir.

Etkinlik 3

2. İnsanın sorumluluklarıyla ilgili aşağıda verilen ifadeleri doğru (D) ya da yanlış (Y) olarak değerlendirerek uygun kutucuklara (D/Y) yazalım.

	İfadeler	D	Y
a.	Ömrün bitip hayatın sona erdiği zamana ömür denir.		Y
b.	Bir amaca ulaşmak için gerekenleri yaptıktan sonra Allah'a güvenip sonucu O'ndan beklemeye tevekkül denir.	D	
c.	Hz. Peygamber, sağlık ve boş vaktin, insanların değerini yeterince bilmediği iki önemli nimet olduğunu belirtmiştir.	D	
d.	Tedbir olsa da insan sağlıklı yaşayamaz.		Y
e.	Kaderle ilişkilendirilen kavramlardan biri de şans kavramıdır.		Y
f.	Sağlığını korumak isteyen kişi, öncelikle beslenmesine dikkat etmelidir.	D	
g.	Her insan rızkını aramalı, çalışıp emek harcayarak geçimini sağlamalıdır.	D	
h.	İnsan başarılı olmak için üzerine düşenleri planlı bir şekilde yapmalıdır.	D	
i.	Hasta olmamak için zararlı alışkanlıklar terk edilmeyebilir.		Y
j.	Ölümlü bir varlık olmak, canlılar için kaçınılması mümkün olmayan bir kaddedir. Bu nedenle hiçbir canlının sonsuza kadar yaşaması mümkün değildir.	D	

3. Kaderle ilişkilendirilen kavramları aşağıda boş bırakılan yerlere yazınız.

a. Ecel	e. Sağlık
b. Ömür	f. Hastalık
c. Başarı	g. Rızık
d. Başarısızlık	h. Tevekkül

1.

Hiç kimse, kendi kazandığından daha hayırlı bir rızık yememiştir. (Hadis-i şerif)

Aşağıdakilerden hangisi, verilen hadisle ilişkilendirilebilir?

- A) Kişinin başkalarının sırtından geçinmesi
- B) Kişinin atalarından kalan mirasa güvenerek çalışmaması
- C) Çalışmadan pasif bekleyişin tercih edilmesi
- D) Kazancın helal yoldan olmasına dikkat edilmesi

2. Bir sınav için her türlü hazırlığın yapıldıktan sonra başarının Allah'tan istenmesi aşağıdaki kavramlardan hangisi ile ifade edilir?

- A) İrade
- B) Kader
- C) Tedbir
- D) Tevekkül

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde emekle ilişkilendirilebilecek bir deyim kullanılmamıştır?

- A) "Benim babam alın teri dökerek akşama kadar kürek sallıyor."
- B) "Durmadan çalışın, çorbada sizin de tuzunuz bulunsun!"
- C) "Şu yolun yapımında kimlerin emeği geçmedi ki."
- D) "Tembele dediler kapını ört, dedi yel eser örter."

4. İnsan nasıl olsa ölecektir. Ama her ölüm bir sebebe dayanır. Bazı ölümlerin sebebi olarak gösterilen şeyler, ölümün sonucunu değiştirmekten uzaktır. Çünkü bunlar çok basit şeylerdir. Fakat bunlar bahanedir; asıl sebep, kişinin yaşama süresinin sona ermiş olması, bu dünyadaki rızıkının bitmesidir.

Verilen paragrafta aşağıdaki hangi atasözünün açıklaması yapılmıştır?

- A) "Ecel geldi cihane, baş ağrısı bahane."
- B) "Leyleğin ömrü lal laklakla geçer."
- C) "Alıcı kuşun ömrü az olur."
- D) "Allah ömrüne bereket versin."

5. Allah'a dayandım, diye sen çıkma yataktan
Manayı tevekkül bu mudur, hey gidi nâdan!
Ecdadını zannetme asırlarca uyurdu,
Nereden bulacaktın o zaman eldeki yurdu?

Mehmet Âkif Ersoy

Verilen dörtlükte milli şairimizin eleştirdiği durum nedir?

- A) Tevekkülün yanlış anlaşılması
- B) Tevekkülün çalışmak olduğu
- C) Allah'ın herkese yardım edeceği
- D) Bütün kulların ödüllendirileceği

6. Bütün canlılara Allah tarafından sunulan nimetlerdir.

Tanımı verilen kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Rızık
- B) Ecel
- C) Emek
- D) Ömür

7. Yaşlı bir kadının biricik devesi uyuz olmuştu. Ölürse bütün işleri altüst olacak, başına, bahçesine giderken eşyasını yükleyecek vasıttan mahrum kalacaktı. Bunun için günlerce düşünmüş, bir tedbir hatırına gelmemişti. Durmadan dua ediyor, devesini kurtarmasını Allah'tan diliyordu. Bir gün yine kıra çıkardığı devesinin ot yemeyip, su içmediğini, iskelet haline geldiğini görünce üzüntüsü bir kat daha arttı, başladı ağlamaya. Hem ellerini açmış dua ediyor, hem de durmadan ağlıyordu. İşte bu sırada Peygamberimiz, ashabıyla birlikte oradan geçmekteydi. Yaşlı kadının ağladığını görünce sordu: "Ey Allah'ın kulu, niçin gözyaşı döküp ağlıyorsun?" Kadın titrek sesle cevap verdi: "Niçin olacak, dedi, devem için. Devem benim her şeyim. Ya ölürse halim ne olur? Yakalandığı hastalıktan kurtarması için Rabbime günlerdir el açıp dua ediyorum, fakat bir türlü kabul edilmiyor." Tebessüm eden Peygamberimiz şöyle cevap verdi: "Kabul olmasını istiyorsan duana biraz da katran kat, katran!" Kadın düşünmeye başladı. Ne demekti duasına katran katmak? Nihayet anlar gibi oldu. Bu defa gidip komşulardan katran bulan kadın, uyuz devesine önce iyice bir katran sürdü. Bundan sonra da ellerini açıp duaya başladı. Katranla uyuz sivilcelerindeki mikroplar tümüyle ölmüş, böylece deve uyuzdan kurtulmuştu.

Hikâyeden hareketle aşağıdaki sonuçlardan hangisine ulaşmak mümkündür?

- Tevekkül sadece el açıp dua etmek değildir, duanın yanında maddi sebepler de önemsenmelidir.
- B) Tevekkül duadan ibarettir, başka bir şey yapmaya gerek yoktur.
- C) Tevekkülü duadan ibaret görenler hep başarılı olmuştur.
- D) Sadece dua ederek Allah'tan yardım isteyen insanlar, dua etmeden çabalayan insanlardan daha başarılı olmuşlardır.
8. "Her can, ölümü tadacaktır. Sonunda bize döndürüleceksiniz." (Ankebut suresi, 57. ayet)

Bu ayette üzerinde durulan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- Ecel B) Ömür
- C) Emek D) Rızık

9. "Eğer siz Allah'a gereği gibi güvenseydiniz, (Allah), kuşları doyurduğu gibi sizi de rızıklandırır. Kuşlar sabahları kursakları boş olarak çıktıkları halde akşam dolu kursaklarla dönerler."

(Hadis-i şerif)

Bu hadiste aşağıdaki kavramlardan hangisinin önemine vurgu yapılmıştır?

- Tevekkülün B) Rızıkın
- C) Emeğin D) Çalışmanın

10. İrade bir şeyi yapıp yapmamaya karar verme gücüdür. İnsan iradesi sınırlı iken Yüce Allah'ın iradesi sonsuz ve sınırsızdır. O'nun isteyip de yapamayacağı hiçbir şey yoktur ve O'nu iradesi tüm iradelerin üstündedir.

Bu paragrafta tanımlanan kavram aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Cüz'i irade Külli irade
- C) Fiziksel yasa D) Kader

11. "Hiç kimse başarı merdivenlerini elleri cebinde tırmanmamıştır."

Bu sözde anlatılmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Herkes başarılı olmak için çalışır.
- B) Başarılı olmak herkesin hakkıdır.
- C) Başarılı olmak insanı güçlü kılar.
- Başarılı olmak için çalışmak şarttır.

Toplumda Kader ve Kaza İle İlgili Yaygın Olan Yanlış Anlayışlar**➤ Alın yazısı**

Daha doğmadan önce insanın başına gelecek şeylerin Allah tarafından takdir edilmesidir. Buna kader de denilir. Dini olarak gerçekten alın yazılmış yazı anlamında bir "alın yazısı"ndan söz edilemez. Allah'ın her şeyi önceden bilmesi, İlahîğin olmazsa olmaz şartıdır. Her şey, Allah'ın ilmine, o kişi hakkındaki bilgisine uygun olarak kaydedilir. Allah'ın ilmi ise, o kişinin kendi özgür iradesiyle neler yapacağı, nasıl bir hayat çizgisini takip edeceği doğrultusunda oluşur. Çünkü bir şey nasıl bilinirse öyle olmaz, bilakis, nasıl olacaksa öyle bilinir.

➤ Kara talih

Talihi şans anlamında kullananlar olduğu gibi kader anlamında kullananlar da vardır. Onun için kara talih söylemi bir anlamda kaderi kara ya da kötü gösterme anlamına geleceği için böyle bir söylemden uzak durulmalıdır.

➤ Baht

Baht, "iyi ve kötü olayların bağlı bulunduğu insanüstü program" yani kader anlamına geliyorsa da daha çok sevindirici olaylar için kullanılmaktadır. Hatta "bahtı güzel olsun " kalıplaşmış şekliyle dua niyetiyle de söylenmektedir.

➤ Kismetsizlik

Kismeti iyi olmayan, olayların sonunun iyi sonuçlanmamasından kaynaklanan olumsuzluk durumları için kullanılan bir kavramdır. Oysa kaderle birlikte düşünüldüğünde kismetsizliğin kullanılması çok da uygun görülmemektedir. Çünkü kişi ya çalışır kismetini elde eder ya da çalışmaz kismetini kaçırmış olur.

➤ İş kazalarının kaderle ilişkilendirilmesi

İşveren ve işçi tedbirsizlikleri sonucunda oluşan kazaların kaderle ilişkilendirilmesi doğru değildir. Bu, kendi suçunu görmeyip başka birini suçlama psikolojisiyle yapılmaktadır. Zamanla da, "ne yapalım kaderinde ölmek varsa" gibi söylemlere dönüşmektedir. Oysa insan, üzerine düşen bütün sorumlulukları yerine getirmelidir, asla kaderi suçlama psikolojisine girmemelidir. Hem bireyler hem de toplum, kazaların hiç olmaması adına, alınan tedbirleri uygulama konusunda hemfikir olmalı ve bu doğrultuda büyük bir çaba ortaya koymalıdır. Tedbirsizlikleri sonucunda yaşanan kazaların müsebbipleri de gereken cezalara çarptırılmalıdırlar. Özetle, tedbirsizliklerin faturası kadere değil, tedbirsiz davrananlara kesilmelidir.

Etkinlik 4

Kazanım: 8.1.4. Toplumda kader ve kaza ile ilgili yaygın olan yanlış anlayışları sorgular.

1. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

- a. Dini anlamda kişinin **alnına** yazılmış bir yazı yoktur.
- b. İşleri yolunda gitmeyen birine; “senin **bahtın** karaymış” demek, dini açıdan doğru değildir.
- c. “ **Kötü** talih” söylemi bir anlamda kaderi eleştirmektedir.
- d. Evlenemeyenlere, “senin **kismetin** kapanmışsa ben ne yapayım?” denilmemeli, çözüm üretilmelidir.
- e. “Şöyle olsaydı böyle olmazdı, böyle olsaydı bu kaza yaşanmazdı” söylemlerinin yerine, kazalardan gereken dersleri alalım ki, bir daha aynı acıları **yaşamayalım** denilmelidir.

2. İş kazalarının bireysel ve toplumsal açıdan nasıl değerlendirildiğini arkadaşlarınızla tartışınız ve kayda değer bulduğunuz sonuçları yazar mısınız?

a. **Öncelikli mesele, can sağlığıdır.**

b. **İşin olması, kişinin ölmesinden daha kıymetli değildir.**

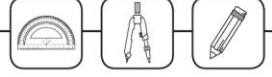
c. **İşçi güvenliği önce gelir.**

d. **İş güvenliği, işçinin güvende olmasının teminatıdır.**

e. **Birey her türlü sorumluluklarının farkında olmalıdır.**

f. **Kişinin mutluluğu ve huzuru, toplumun da huzur ve güven içerisinde yaşamasına vesile olur.**

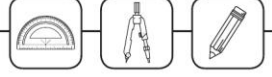
Etkinlik 4

3. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara “✓” işareti koyalım.

	İfadeler	Doğru	Yanlış
a.	Suç işleyen kişinin, “kader mahkumuyum” demesinde sakınca yoktur.		✓
b.	Alnımıza yazılan yazıyı değiştirmemiz mümkün değildir.		✓
c.	Arkadaşımın kara talihli olduğunu düşünmüyorum.	✓	
d.	Hiçbir insana kısmetinin kapalı olduğu söylenmemelidir.	✓	
e.	İş güvenliğini sağlamak için devletin yapacağı bir şey yoktur.		✓
f.	Ehliyetsiz sürücülerin trafiğe çıkması kazalara sebep olur.	✓	
g.	Hem çalışanlar hem de işverenler iş güvenliği yasasına uygun davranmalıdır.	✓	
h.	İş kazalarında bireylerin sorumluluğu vardır ama toplumun sorumluluğu yoktur.		✓
i.	İş kazalarını önleme adına okullarda ve sosyal ortamlarda eğitici programlar yapılmalıdır.	✓	
j.	Hiçbir insan alın yazısını değiştiremez.		✓
k.	Güvenliğin olmadığı ortamlarda işçi çalıştırılmamalıdır.	✓	
l.	Olmuş, sonuçlanmış kazaların üzerinde konuşmak bir şey değiştirmez. Yapılması gereken, bir daha aynı kazaların yaşanmaması için hangi tedbirlerin alınması gerekiyorsa, onları almaktır.	✓	

Etkinlik 4

4. Aşağıdaki görsellerin hangi tür kazalar olduğunu yanlarına yazalım.

a.

İş kazası

b.

Trafik kazası

c.

İş kazası

d.

İş kazası

e.

Trafik kazası

1. Ülkemizde son yıllarda oldukça fazla iş kazalarına rastlanmaktadır. Ne yazık ki genelde iş kadere bağlanarak tedbir alınmaması yolu tercih edilmektedir. Yüzyılın en önemli projelerinden biri olan Osmangazi köprüsünün yapımında görevli Japon mühendis belki de direkt olarak kendisinin sorumlu olmadığı ve ölümle sonuçlanmayan bir kazadan dolayı hayatına son verdi. Onun bu küçük kazadan dolayı ölüm yolunu tercih etmesini kesinlikle savunmak mümkün değildir ama iş disiplini açısından bakıldığında o mühendis geride kalanlara büyük bir ders vermiş oldu. Tabi alabilenlere...

Buna göre iş kazalarının olmaması adına aşağıdakilerden hangisi yapılabilir?

- A) Öncelikle insanlara iş güvenliği konusunda eğitimler verilmelidir. İş kazalarına sebep olan sorumlulara gereken yaptırımlar uygulanmalıdır.
- B) Her ne yapılırsa yapılsın iş kazalarının sona ermesi imkânsızdır.
- C) İş kazalarının kader programına göre gerçekleştiği ve sorumluluğun kaderde olduğu vurgulanmalıdır.
- D) Sorumluların sorumluluktan kurtulmak için ölüm yolunu tercih etmeleri gerekir.

HIZ YAVINLARI

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde kader inancıyla çelişen bir deyim kullanılmamıştır?

- A) "Düşüncelerinden dolayı kader mahkûmu olan o kadar çok insan var ki..."
- B) "Alnımıza yazılan yazıyı değiştirmek mümkün değil, o zaman hayatımız olağan akışında devam etmeli."
- C) "Benim bahtım kara ki talihsizlikler peşimi hiç bırakmıyor."
- D) "Kadere inanan kederden kurtulur."

3. Aşağıdakilerden hangisi farklı bir kaza türüdür?

4. Şans oyunları için aşağıdaki kavramlardan hangisi kullanılmaktadır?

- A) Talih
- B) Kader
- C) Kaza
- D) Alinyazısı

5. Aşağıdaki görsellerden hangisi iş güvenliğiyle doğrudan ilgili değildir?

Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Musa (a.s.)

➤ Hz. Musa'nın kardeşi Harun (a.s.)

Hz. Harun Hz. Musa'nın kardeşidir. Hz. Yusuf'un vefatından sonra Mısır'da yaşayan İsrailoğulları ve diğer halk, bir zaman onun anlattığı ve öğrettiği dine inandılar; ancak daha sonra onun öğrettiği doğruları unuttular ve hakikat yolundan ayrıldılar.

➤ Hz. Musa (a.s.)

Hz. Musa (a.s.) Mısır'da doğup büyümüştür. Babasının adı İmran'dır. Hz. Musa, doğumundan vefatına kadar yaşadığı hayat zorluklarla doludur. Her peygamberin bir düşmanı olduğu gibi, onun döneminde de firavun düşman olarak karşısına çıkmıştı. Bir kâhin firavuna, "İsrailoğullarından gelecek bir kişi devletinizi batıracak" dedi. Bundan korkan firavun, İsrailoğulları soyundan gelen bütün erkek çocukları öldürmeye başladı. Bu dönemde Musa dünyaya geldi. Annesi oğlunun ölmesini istemediği için onu bir sandukaya koydu ve Nil nehrine bıraktı. Çocuk ölmeden تنها bir yerde karaya çıktı. Çocuğu firavunun eşi Asiye bularak evlat edindi. Musa'nın annesi bunu duyunca saraya girerek ona süt annelik yaptı.

Allah'ın bir hikmetidir ki Hz. Musa, yetişkin bir insan olana kadar ileride devletini yıkacağı firavunun sarayında güvenle büyüdü. Bir gün yolda yürürken kavga eden İsrailoğullarından ve Kıptilerden(Mısır'ın yerli halkından) iki kişiyi gördü. Kıptiye tokat atınca adam yere kafasını çarptı ve öldü. Hz. Musa adamın ölümüne sebep olduğu için pişman oldu ve şehri terk etti. Medyen şehrine gitti. Orada kısa bir süre kaldıktan sonra tekrar Mısır'a dönmeye karar verdi. Tur dağında mola verdi. Burada Allah ona peygamberlik verdi. Büyük kardeşi Harun'la birlikte firavunu ikna edip Allah'a iman etmesini sağlamakla emrolundu. O da bu emri yerine getirmek için firavunun yanına gitti.

Hz. Musa'ya bazı mucizeler verildi. Mesela elindeki asasını yere bıraktığında asası Allah'ın emriyle dev bir ejderhaya dönüşüyordu. Firavun, bunun bir sihir olduğunu düşündü. O zaman Mısır'da yaşayan bütün sihirbazları çağırdı ve yapabildikleri en hünerli sihir gösterilerini yapmalarını emretti. Hepsini ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştılar. Sıra Hz. Musa'ya geldiğinde yine asası ejderhaya dönüştü, sihirbazların yere bıraktıkları ve yılanı dönüşen iplerini ve değneklerini yiyip yuttu. Gördükleri karşısında şaşırıp kalan sihirbazlar, bunun bir sihir olmadığını anlayıp iman ettiler. Hz. Musa'nın gösterdiği mucizeye rağmen Kıptiler ve firavun ona iman etmeyi reddetti. Hz. Musa, bir gün firavunun baskı zulümlerinden kurtulmak ve korunmak için kendisine iman eden İsrailoğullarıyla birlikte Mısır'dan çıktı. Bunu duyan firavun onları ordusuyla birlikte takip etmeye başladı. Karşılıklarına Kızıldeniz çıkınca Hz. Musa, bir mucize daha gösterdi. Allah'ın emriyle elindeki asasını denize vurmasıyla denizin ortadan ikiye yarılması bir oldu. Deniz yarılmaya kavmiyle birlikte karşı kıyıya güvenli bir şekilde geçti. Firavun ve ordusu da onları bu yoldan takip etmeye başladı. Ancak tam yolu yarılamışken deniz üstlerine kapandı. Firavun ve ordusu suyun altında kalarak boğuldu. Allah'a ortak koşanların sonunun nasıl olacağı herkes tarafından öğrenilmiş oldu.

İsrailoğulları karşı kıyıya geçti. Daha sonra Hz. Musa Tur Dağı'na geri döndü. Allah'a ibadet etti. Allah'la konuştu. Allah ona Tevrat'ı verdi. Kavminin yanına geri dönünce bazılarının altından bir buzağıya taparak sapkınlık içine düştüklerini gördü. Onları ikna etti. Onlar da tövbe ederek yaptıklarına pişman olduklarını dile getirdiler. Hz. Musa'nın bugünkü Filistin ve İsrail toprakları üzerinde bulunan Kenan şehrinde yüz yirmi yaşında vefat ettiği tahmin edilmektedir.

Olay, -Kur'an'da şu şekilde haber verilmektedir:

(61) -İki topluluk birbirini görünce, Mûsâ'nın adamları, "İşte yakalandık!" dediler.

(62) -Mûsâ, "Hayır! Eminim ki rabbim benimledir, bana bir çıkış yolu gösterecektir" dedi.

(63) -Bunun üzerine Mûsâ'ya, "Asân ile denize vur!" diye vahyettik. Deniz derhal yarıldı, her parça koca bir dağ gibi oldu. (Şuara suresi, 61-63. ayetler)

(90) -Derken İsrâiloğulları'nı denizin öteki yakasına geçirdik. Firavun ve ordusu da haksız yere onlara saldırmak üzere peşlerine düşmüştü. Sonunda Firavun boğulmak üzereyken şöyle dedi: "Elhak inandım ki, İsrâiloğulları'nın iman ettiğinden başka tanrı yokmuş! Ben de artık kendini O'na teslim edenlerden biriyim."

(91) -Şimdi mi? Halbuki daha önce hep baş kaldırmış ve bozguncular arasında yer almıştın.

(92) -İşte bugün senin cesedini kurtaracağız ki, senden sonra gelenler için bir ibret olsun! İnsanların pek çoğu gösterdiğimiz delillerin bilincinde değildirler.

(93) -Andolsun biz İsrâiloğulları'nı seçkin bir yere yerleştirdik ve onları güzel nimetlerle rızıklandırdık. Kendilerine ilim gelinceye kadar da ayrılığa düşmediler. Ayrılığa düştükleri konularda rabbın kıyamet günü aralarında hükmünü elbette verecektir."

(Yunus suresi, 90-93. ayetler)

Etkinlik 5

Kazanım: 8.1.5. Hz. Musa'nın (a.s.) hayatını ana hatlarıyla tanır.

1. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara "✓" işareti koyalım.

İfadeler		D	Y
a.	Hz. Harun, Hz. Musa'nın kardeşidir.	☒	☐
b.	Hz. Musa, Hristiyanlara gönderilmiş bir peygamberdir, kutsal kitabı da Tevrat'tır.	☐	☒
c.	Hz. Musa Hz. Asiy'e'nin koruması altında firavunun sarayında büyümüştür.	☒	☐
d.	Hz. Musa Kenan ilinde vefat etmiştir.	☒	☐
e.	Firavun davet edildiği Allah'ın dinine girmeyi reddetmiştir.	☒	☐
f.	Hz. Musa Nur dağında Allah ile konuşmuş ve kendisine "kelimullah" denilmiştir.	☐	☒
g.	Hz. Musa'nın mucizesine tanık olan bütün sihirbazlar iman etmiştir.	☒	☐
h.	Hz. Musa'nın kardeşi, Hz. Harun da bir peygamberdir.	☒	☐
i.	Firavun, Nil Nehri'nde boğulmuştur.	☐	☒
j.	Hz. Musa (a.s.) kardeşi Hz. Harun (a.s.) ile birlikte firavuna karşı hakkı anlatma mücadelesi vermiştir.	☒	☐
k.	Hz. Musa (a.s.), Allah'ın (c.c.) çağrısı gereği kardeşi Hz. Harun'u (a.s.) yerine vekil bırakıp kavminden bir müddet ayrıldı.	☒	☐
l.	Hz. Musa'nın (a.s.) davetini kabul etmeyen Firavun onu zindana atmakla tehdit etmemiştir.	☐	☒
m.	Hz. Musa (a.s.) ve Hz. Harun'un (a.s.) firavun ile olan mücadelesi bugünkü Mısır topraklarında gerçekleşmiştir.	☒	☐

Etkinlik 5

2. Aşağıda verilen ifadelerdeki boş bırakılan yerleri tamamlayalım.

- a. Hz. Musa'ya gönderilen kutsal kitap Tevrat tır.
- b. Hz. Harun Hz. Musa peygamberin kardeşidir.
- c. Hz. Musa mucizelerini daha çok asâsıyla yapmıştır.
- d. Hz. Musa Mısır'da doğmuş ve Kenan ilinde vefat etmiştir.
- e. Hz. Musa peygambere Hz. Asiye sütannelik yapmıştır.
- f. Firavun gördüğü bir rüya sebebiyle bütün erkek çocukların öldürülmesini emretmiştir.
- g. Hz. Musa (a.s.) olgunluk çağına gelince Medyen şehrine gitmiştir.
- h. Hz. Musa Mısır halkını ve firavunu tevhide davet etmiştir.
- i. Hz. Musa'nın asâsı mucize gereği ejderhaya dönüşmüştür.

3. Hz. Musa'nın firavunun baskılarından nasıl kurtulduğunu kısaca belirtiniz.

Firavunu tevhide davet eden Hz. Musa, onun baskı ve zulmünden kolayca kurtulamazdır. Bulduğu saraydan önce zindana, daha sonra da şehrin dışına sürgün edilmiştir. Allah'ın izni ve yardımıyla bu baskılar firavunun suda boğulmasıyla son bulmuştur.

.....

.....

1. Hz. Musa'ya bazı mucizeler verildi. Mesela elindeki asasını Allah'ın yardımıyla istediği zaman dev bir ejderhaya çevirebiliyordu. Firavun, bunun bir sihir olduğunu düşündü. O zaman Mısır'da yaşayan bütün sihirbazları çağırdı ve yapabildikleri en hünerli sihir gösterilerini yapmalarını emretti. Hepsi ellerinden gelenin en iyisini yapmaya çalıştılar. Ancak sıra Musa'ya geldiğinde yine asası ejderhaya dönüşüp onların asalarını da yiyip yutunca hepsi şaşırıldı.

Hz. Musa için mucize sergilemiş olabilir?

- İnsanlara peygamber olduğunu ispatlamak için
 B) İnsanlara seyirlik bir gösteri sunmak için
 C) İnsanlara kendi gücünü ispatlamak için
 D) Sihirbazları rezil etmek için

2. Hz. Muhammed için "habibullah", Hz. İbrahim için "halilullah" ve Hz. Musa için de - - - - tabiri kullanılmaktadır.

Boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Safiyyullah Kelimullah
 C) Kerimullah D) Nebiyyullah

3. Aşağıdaki ilahi kitaplardan hangisi Musa peygambere gönderilen kitaptır?

- A) İncil Tevrat
 C) Zebur D) Kur'an-ı Kerim

4. Denizde boğularak ölen firavunun cesedi yıllar sonra bilim insanları tarafından bulunarak kıyıya çıkarıldı ve İngiltere'de müzede koruma altına alındı. Firavun hemen ölmeden önce "ben de israiloğullarının rabbine iman ettim" dese de Allah onun imanını geçerli kabul etmedi.

Firavunun imanının geçersiz olmasının sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- Ölümle karşı karşıya gelindiği ümitsizlik anındaki iman geçersiz olduğu için.
 B) Zulmedenlerin imanları asla kabul olmaz.
 C) İmanın kapıları onun için kapanmıştır.
 D) Allah dilese de, firavun iman etmeyi düşünmeyecekti.

5. Aşağıdaki peygamberlerden hangileri kardeşlerdir?

- A) Hz. İbrahim (a.s.) - Hz. İsmail (a.s.)
 Hz. Musa (a.s.) - Hz. Harun (a.s.)
 C) Hz. Âdem (a.s.) - Hz. Yusuf (a.s.)
 D) Hz. Şuayb (a.s.) - Hz. İsa (a.s.)

6. Firavunun helâkine sebep olan en belirgin kötü huy aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hırs Kibir
 C) Haset D) Kin

7. Aşağıdaki dağlardan hangisinde Hz. Musa Allah ile konuşmuştur?

- Tur dağı B) Nur dağı
 C) Sevr dağı D) Hira dağı

Bir Ayet Tanıyorum: Ayet el-Kürsi ve Anlamı

Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm.	Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. O hayydir, kayyûmdur.
Lâ te'huzühü sinetün ve lâ nevm.	Kendisine ne uyku gelir ne de uyuklama.
Lehû mâ fis-semâvâti vemâ fil ard.	Göklerde ve yerdekilerin hepsi O'nundur.
Menzellezî yeşfeu indehü illâ bi iznih.	O'nun izni olmadan katında kim şefaata edebilir?
Ya'lemü mâ beyne eydihim vemâ halfehüm.	O, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir. (Hiçbir şey, O'na gizli kalmaz.)
Velâ yühitüne bişey'in min ilmihi illâ bimâ şâ.	O'nun bildirdiklerinin dışında insanlar, O'nun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler.
Vesia kürsiyyühüssemâvâti vel ard.	O'nun kürsüsü gökleri ve yeri içine alır.
Velâ yeûdühü hıfzuhumâ.	Onları koruyup gözetmek kendisine zor gelmez.
Ve hüvel aliyül azîm.	O, yücedir, büyüktür.

Bunları Bilelim

- Ayet el-Kürsi Bakara suresinin 255. ayetidir.
- Bu ayet, Allah'ın yüce sıfatlarını ve eşsiz kudretini konu edinir.
- İçinde "kürsi" kelimesi geçtiği için bu ayete "Ayet el-Kürsi" denilmiştir.
- Kürsi, Allah'ın sonsuz gücü, kudreti ve hükümranlılığı anlamlarına gelir.

Ayet el-Kürsi'den Allah'ın (c.c.) İsim ve Sıfatları

- Allah, bir ve tektir. (Vahdaniyet sıfatı: İslam dininin temeli olan tevhit inancını vurgular.)
- Allah Hayy'dır (Hayat sıfatı: Allah canlı ve diridir, sonsuz hayat sahibidir. Bütün canlılara hayat verendir.)
- Allah Kayyum'dur. (Allah her şeyi koruyup gözetendir, kainatı idare edendir.)
- Allah sonradan yaratılan varlıklara benzemez. Uyku ve uyuklama gibi insani özellikleri yoktur. (Muhalefetün il havadis sıfatı) Allah, her an bizi görür ve duyar.
- Evreni yaratan Allah'tır. (Tekvin sıfatı)
- Allah'ın izni ve iradesi olmadan evrende hiçbir şey gerçekleşemez. (İrade sıfatı)
- Allah her şeyi görür, işitir ve bilir, yani Allah Alîm'dir. (İlim sıfatı. Allah'ın ilmi sınırsızdır.)
- İnsanlar ise Allah'ın bilinmesini istediği kadarını bilir. (İnsanların ilmi sınırlıdır.)
- Allah'ın hükümranlılığı, gücü ve kudreti evrenin tamamını gözetmeye yeter. (Kudret sıfatı)

Nerelerde Okunur?

- Gece yatmadan önce okunur.
- Sabah okuyan akşama kadar, akşam okuyan da sabaha kadar Allah tarafından korunur.
- Namaz kılarken de Fatiha suresinden sonra okunabilir.
- Yolculuğa çıkarken okunabilir.
- Namaz kılındıktan sonra ve tespihten hemen önce okunabilir.
- İnsan korktuğu zaman Ayet el-Kürsi okuyarak Allah'a sığınabilir.

Etkinlik 6

Kazanım: 8.1.6. Ayet el-Kürsi'yi okur ve anlamını söyler.

1. Ayet el-Kürsi ile ilgili aşağıda verilen ifadeleri doğru ya da yanlış olarak değerlendirerek uygun kutucuklara (D/Y) yazalım.

İfadeler

a.	Ayet el-Kürsi'de imanın bütün şartları bulunmaktadır.	Y
b.	Allah'ın izin verdiklerinin dışında kimse şefaathçi olamaz.	D
c.	Ayet el-Kürsi, Kur'an'ın en uzun ve en önemli ayettir.	Y
d.	Ayet el-Kürsi, Bakara suresinde bulunan bir ayettir.	D
e.	Ayet el-Kürsi'de Allah'ın birliğine vurgu yapılmaktadır.	D
f.	Ayet el-Kürsi'de Allah'ın bütün sıfatları ve isimleri bulunmaktadır.	Y
g.	el-Kayyum, "varlığı kendinden, kendi kendine yeterli, yarattıklarına hâkim ve onları koruyup gözetken" demektir.	D

2. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

- a. Ayet el-Kürsi uykudan önce okunabilir.
- b. Ayet el-Kürsi Bakara suresinin bir ayettir.
- c. Allah'ın sonsuz gücünü ve kudretini kürsi kelimesi ifade eder.
- d. Allah için uyku da uyuklama da söz konusu olmaz.
- e. Allah'ın izni olmadan hiç kimse şefaath etme yetkisine sahip olamaz.
- f. Allah'tan başka ilah yoktur.

Uyuklama

Bakara

İlah

Uykudan önce

Kürsi

Şefaath

Etkinlik 6

3. Ayet el-Kürsi'de yer alan Allah'ın isimlerini yazalım.

a. el- Hayy

c. el-Aliyy

b. el-Kayyum

d. el-Azim

4. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara "✓" işareti koyalım.

	İfadeler	Doğru	Yanlış
a.	Ayet el-Kürsi Maide suresinde bulunan bir ayettir.		✓
b.	Allah, hay ve kayyumdur.	✓	
c.	Kürsi kelimesi Allah'ın gücünü ve kudretini ifade eder.	✓	
d.	Ayet el-Kürsi'de tevhit inancı vurgulanmaktadır.	✓	
e.	Ayet el-Kürsi sadece farz namazlardan önce okunmalıdır.		✓
f.	Yerde ve gökte bulunan her şeyin gerçek sahibi Allah'tır.	✓	
g.	O'nun bildirdiklerinin dışında insanlar, O'nun ilminden hiçbir şeyi tam olarak bilemezler.	✓	
h.	Uyku ve uyuklama insana ait özelliklerdir.	✓	
i.	İçinde "kürsi" kelimesi geçtiği için bu ayete, "Ayet el-Kürsi" denilmiştir.	✓	
j.	Ayet el-Kürsi'nin sık sık okunması hadisi şeriflerde bizzat tavsiye edilmiştir.	✓	
k.	Esmâ-i hüsnadan biri olan el-Aliyy, "izzet, şeref ve hükümlerlik bakımından en yüce, aşkın olan" demektir.	✓	

1. "Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyum" **cümlesinin anlamı aşağıdakilerden hangisidir?**

- Allah ki, O'ndan başka ilah yoktur. O hayyır, kayyumdur.
- B) Allah için ne uyku ne de uykulama söz konusudur.
- C) Allah, kullarının yaptıklarını ve yapacaklarını bilir.
- D) Allah'ın kürsüsü gökleri ve yeri içine alır.

2. "Velâ yühîtüne bi şey'in min ilmihî illâ bimâ şâe."

Küçük Esra yukarıdaki cümlenin öncesini hatırlamakta zorlanıyor. Küçük Esra'ya yukarıdaki cümleden hemen bir önceki cümleyi hatırlaması konusunda yardımcı olur musunuz?

A) Vesia kürsiyyühüssemveti vel ard.

 Ya'lemü mâ beyne eydihim vemâ halfehüm.

C) Lâ te'huzühû sinetün ve lâ nevm.

D) Lehû mâ fissemâvâti vemâ fil ard.

3. **Ayet el-Kürsi'nin içinde Allah'ın aşağıdaki özelliklerinden hangisi yer almamaktadır?**

- Rahman ve Rahim olması
- B) Hayat sahibi olması
- C) Tek ilah olması
- D) İlim sahibi olması

4. I. "Ancak sana ibadet eder ve ancak senden yardım bekleriz."
II. "Allah'ım bizi doğru yola ilet!"
III. "Göklerde ve yerdeki her şey O'nundur."

Verilenlerden hangisi Ayet el-Kürsi içinde yer almamaktadır?

- A) Yalnız I
- B) Yalnız II
- I ve II
- D) II ve III

5. Allâhü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül - - - - Lâ te'huzühû - - - - ve lâ - - - - Lehû mâ fis - - - - vemâ fil ard.

Boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdaki kelimelerden hangileri getirilmelidir?

- A) Sinetün / kayyum / nevm / semavati
- B) Kayyum / sinetün / nevm / semavati
- Kayyum / nevm / sinetün / semavati
- D) Sinetün / semavati / nevm / kayyum

6. **Ayet el-Kürsi ile ilgi aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

- A) Üç ayetten oluşmaktadır.
- Bakara suresinin 255. Ayetidir.
- C) Âl-i İmran suresinin ayetlerindedir.
- D) İçinde peygamber kıssaları bulunmaktadır.

7. **Aşağıda verilen Yüce Allah'ın (c.c.) isimlerden hangisi Ayet el-Kürsi'de bulunmamaktadır?**

- A) el-Aliyy
- B) el- Azim
- C) el- Kayyum
- es-Samed

Zekât ve Sadaka

➤ İslamın Paylaşma ve Yardımlaşmaya Verdiği Önem

Konuyu daha iyi anlamak için ayet ve hadisleri inceleyelim;

- "...Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşına, yolcuya, ellerinizin altında bulunanlara iyi davranın..." (Nisa suresi, 36. ayet)
- "...İyilik ve (Allah'ın yasaklarından) sakınma üzerinde yardımlaşın, günah ve düşmanlık üzerine yardımlaşmayın..." (Maide suresi, 2. ayet)
- "Müminler, birbirlerini sevmekte, birbirlerine acıtmakta ve birbirlerini korumakta bir vücut gibidirler. Vücudun herhangi bir üyesi rahatsız olursa diğer üyeleri de bu yüzden humma ve uykusuzluğa tutulur." (Buhari)
- "Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir." (Buhari)

➤ Zekât ve Sadaka İbadeti

- Sözlükte temizlenme, arınma; artma, çoğalma, bereketlenme anlamlarına gelen zekât; dinî bir terim olarak; dinen zengin olan Müslümanların Allah rızası için her yıl mallarının ve paralarının yüzde iki buçüğünü ibadet niyetiyle, fakirler başta olmak üzere, Kur'an-ı Kerim'in belirlemiş olduğu yerlere vermeleridir.
- Mal ile yapılan ibadetlerden biri olan zekât, bir paylaşma ve yardımlaşma ibadetidir ve farzdır. Zekât veren kimse, her şeyden önce malının bir kısmını fakirlerle paylaşmaktadır. Ayrıca zekât, Yüce Allah'a, verdiği zenginlikler karşısında bir teşekkür ifadesidir.
- Zekât belirli şartları taşıyan Müslümanlara farzdır. Zekât vermek için her şeyden önce belirli miktarda mal veya paraya, altın ve gümüş gibi değerli eşyalara sahip olmak gerekir.

➤ Zekât kimlere farzdır?

- Bir kimsenin zekât vermekle mükellef olması için Müslüman, hür, akıllı, ergenlik çağına erişmiş olması; borcundan ve asli ihtiyaçlarından fazla, kazanç sağlayıcı nitelikte nisap miktarı (85 gr altın) mala sahip olması gerekir.

➤ Zekât kimlere verilir?

- Zekât ve fitrenin kimlere verilebileceği Kur'an-ı Kerim'de Tevbe suresi, 60. ayette belirlenmiştir. Bunlar; fakirler, düşkünler, esaretten kurtulacaklar, borçlu düşenler, Allah (c.c.) yolunda olanlar, yolda kalmış olanlar, zekât toplamakla görevlendirilen memurlar ve müellefe-i kulûb adı verilen, kalpleri İslam'a ısındırılmak istenen yeni Müslüman olmuş kimselerdir.

➤ Sadaka ibadeti

- Sadaka geniş anlamıyla nafîle olarak yapılan hayır ve iyilikleri, insan ve hayvanlara yapılan iyilik, lütuf ve ihsanları, hatta insanların gönlünü hoş eden güzel söz ve davranışları kapsayan bir kavramdır. Örneğin, yolda insanları rahatsız eden bir şeyi oradan kaldırmak, insanlara tebessüm etmek, engelli ve yaşlılara yardım etmek...
- Sadaka-i câriye ise, sevabı öldükten sonra da devam eden kesintisiz sadaka demektir. Örneğin okul, hastane ve köprü yaptırmak
- Fıtır sadakası ya da fitre, bir kimseyi bir gün doyuracak kadar yiyeceğin ya da onun karşılığı olan paranın fakirlere verilmesidir. Zengin Müslümanların fitre vermeleri vaciptir. Zekât için malın üzerinden bir yıl geçmesi gerektiği hâlde, fitre için bu şart yoktur. Fitre, zekât verilmesi uygun kimselere ramazan ayı içerisinde verilir. Her yıl ramazan ayında Diyanet İşleri Başkanlığı fitre miktarını belirler ve duyurur.

Etkinlik 7

Kazanım: 8.2.1. İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi ayet ve hadisler ışığında yorumlar.
8.2.2. Zekât ve sadaka ibadetini ayet ve hadislerle açıklar.

1. Aşağıdaki soruların yanıtlarını ilgili boşluklara yazalım.

a.	İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi belirten bir ayet yazalım. “(Onlar) gayba iman ederler, namazı kılarlar, kendilerine verdiklerimizden hayra harcarlar” (Bakara suresi, 2. ayet)
b.	İslam'ın paylaşma ve yardımlaşmaya verdiği önemi belirten bir hadis yazalım. “...Ey âdemoğlu, sen infak et, ben de sana infak edeyim...” (Kutsi hadis)

2. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara “✓” işareti koyalım.

	İfadeler	Doğru	Yanlış
a.	Ergenlik çağına ulaşmış olan, akıllı her Müslüman dinen zengin ise zekât vermelidir.	✓	
b.	Kişi oturduğu evin zekâtını vermelidir.		✓
c.	Kişinin zekât verebilmesi için en az 100 gr. altını olmalıdır.		✓
d.	Zengin Müslüman, dedesine ve ninesine zekât vermelidir.		✓
e.	Her beş deve için bir koyun ya da bir keçi zekât verilmelidir.	✓	
f.	Zekat, fakirle zenginin kalpleri arasında köprü görevi görür.	✓	
g.	Temel ihtiyaçlarını karşılayıp borçlarını ödedikten sonra geriye kalan malı nisap miktarına ulaşan kişi henüz zengin sayılmaz.		✓
h.	İnsanın Allah (c.c.) rızası için kendi isteği ile yaptığı her türlü yardıma zekât denir.		✓
i.	Kişi çocuklarına zekât veremez.	✓	
j.	Baba, eğer fakirse evlenen çocuğuna zekât verebilir.		✓

Etkinlik 7

3. Aşağıdaki görsellerin altına yardımlaşmayla ilgili birer cümle yazalım.

a

“Birlikten kuvvet doğar.”

b

“Çorbada senin de tuzun olsun.”

c

“Düşenin elinden tut!”

4. Aşağıda boş bırakılan yerleri tamamlayalım.

- a. Günlük olarak kullandığımız (evimiz, arabamız, elbiselerimiz, eşyalarımız gibi) temel ihtiyaç malzemelerinin ve borçlarımızın dışında sahip olduğumuz altın, para, ticari ürün küçükbaş ve büyükbaş hayvan ile tarım ürünlerinde zekât verilmesi için tespit edilmiş en alt miktara **nisap** denir.
- b. **Sadaka** bir insanın Allah (c.c.) rızası için kendi isteği ile yaptığı her türlü yardım ve iyiliğe denir.
- c. “Onların mallarında muhtaç ve yoksullar için bir **hak** vardır.”
- d. Altın ve nakit paranın zekat oranı **1/40**.
- e. **Zekât** sözlükte; temizlenme, bereket, gelişme, artma, çoğalma anlamlarına gelir.
- f. Müslümanın Allah'ın (c.c.) rızasını kazanmak için sahip olduğu mallardan Kur'an'da emredilen yerlere harcama yapmasına **infak** denir.
- g. Toprak ürünlerinden alınan zekâta **öşür** adı verilir.
- h. İnsanın ölümünden sonra da sevabı devam eden sadakaya **sadaka-i cariye** denir.
- i. **Zekât** ekonomik hayatın canlanmasında aktif rol oynar.
- j. **Kızılay** ihtiyaç sahiplerine yardım elini uzatan bir hayır kurumudur.

1. Peygamberimizle Ziyad b. Haris'in bir yolculuğu sırasında, konakladıkları yere bir şahıs gelerek Peygamberimizden bir şeyler istedi. Peygamberimiz de "Kim muhtaç olmadığı halde insanlardan bir şey isterse, aldığı şey, ona baş ve karın ağrısı yapar!" buyurdu. Bu defa o şahıs, "öyleyse bana zekâttan ver!" deyince, Peygamberimiz, "Allah, zekâtın kimlere verileceği hususunda ne bir peygambere ne de bir başkasına yetki verdi ve bizzat kendisi, onları sekiz kısma ayırdı. Eğer onlardan biri isen, vereyim." buyurdu.

Yukarıdaki olayda Peygamberimizin yanına gelen kişiye aşağıdakilerden hangisi olduğu takdirde zekât verilmez?

- A) Borçlu B) Fakir
C) Yolda kalmış Anne-Baba

2. I. "Ey iman edenler! Allah'a ve ahiret gününe inanmadığı halde malını gösteriş için harcayan kimse gibi, başa kakmak ve incitmek suretiyle, sadakalarınızı boşa çıkarmayın. Böylesinin durumu, üzerinde biraz toprak bulunan düz kayaya benzer ki, sağanak bir yağmur isabet etmiş de onu çıplak, pürüzsüz bir kaya haline getirivermiştir. Bunlar kazandıklarından hiçbir şeye sahip olamazlar. Allah, kâfirleri doğru yola iletmez."

(Bakara suresi, 264. ayet)

- II. "Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye lâyıktır."

(Bakara suresi, 267. ayet)

Bu ayetler ışığında bir kimse zekâti verirken aşağıdakilerden hangisini yapmalıdır?

- A) Malın eskisinden vermelidir.
B) Başa kakarak vermelidir.
C) Gösteriş için vermelidir.
 İncitmeden vermelidir.

3. "Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, her başağında yüz dane olmak üzere, yedi başak veren danenin durumu gibidir. Allah dilediğine kat kat verir. Allah'ın (lütü) geniştir, (O) bilendir."

(Bakara suresi, 261. ayet)

Bu ayete uygun yaşamaya çalışan bir kişiden aşağıdakilerden hangisi beklenir?

- Paylaşma ve yardımlaşmaya önem vermesi
B) Veren el değil, alan el olmayı tercih etmesi
C) Yardım ettiğinde karşılık beklemesi
D) Yardım ederken gösterişi öncelemesi

4. Sadakalar, sadece maddi yardımlarla sınırlandırılmaz. Aksine manevi yardımları da kapsar.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir sadaka çeşidine örnektir?

- A) İnsanlara tebessüm etmek
 Fakir öğrencilere burs vermek
C) Başarılı olan kişiyi tebrik etmek
D) Taziye ziyaretinde bulunmak

5. **Aşağıdaki ayet veya hadislerden hangisi paylaşma veya yardımlaşmanın önemiyle ilgili değildir?**

- A) "Yetimin başını okşa, yoksulu doyur."
(Hadis-i şerif)

- "Onların ne etleri ne de kanları Allah'a ulaşmaz. Fakat sizin Allah'ın emirlerine olan bağlılığınız O'na ulaşır..."

(Hac suresi, 37. ayet)

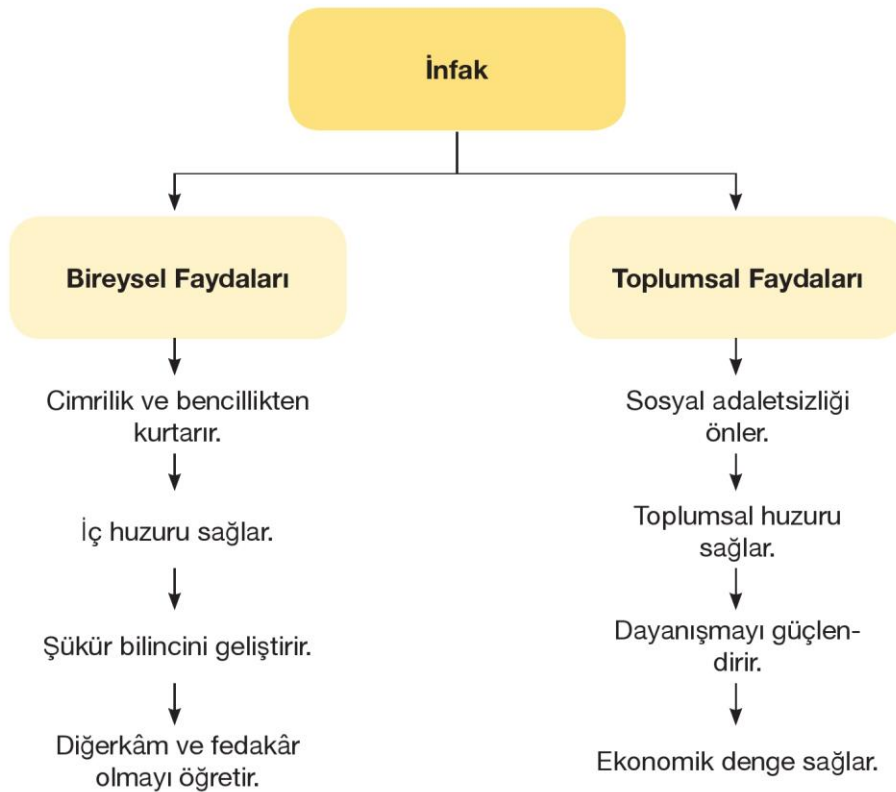
- C) "Onlar, kendi canları çekmesine rağmen yemeği yoksula, yetime ve esire yedirirler."

(İnsan, 8. ayet)

- D) "Komşusu aç iken tok yatan bizden değildir."
(Hadis-i şerif)

İnfakın, (Zekât ve Sadakanın) Bireysel ve Toplumsal Açısından Önemi

- İnfak, Allah'ın hoşnutluğunu kazanma yolunda kendi emeğinden ve alın terinden hak sahiplerine (muhtaçlara) vermektir. Bu anlamda ele alındığında infak kavramı zekâtı da sadakayı da içine alır.
- Zekât ve sadaka gibi ibadetlerin bireysel ve toplumsal açıdan pekçok faydası vardır. Müslümanı cimrilik, bencillik gibi kötü huy ve duygulardan kurtarmanın yanı sıra zekât verenin malını başkalarının haklarından temizler ve malını korur. İnsan Allah'a (c.c.) olan kulluk görevini yerine getirdiği için hem kendi mutlu olur hem de yoksullara yardım ettiği için toplumsal huzura katkı sağlar. Zekât, insana, Allah'a (c.c.) şükretmeyi öğretir, kişinin ahlakını güzelleştirir ve yardımlaşma duygusunu geliştirir. Dünyevi karşılık beklemeden sadece Allah (c.c.) rızası için yardım eden kimseler, paylaşma alışkanlığı kazanır. Yardımlaşan toplumlarda toplumsal çatışma önlenir; barış ortamı sağlanır, zengin ve fakir arasında bir köprü oluşur. Bunun sonucunda güvenli bir ortam olur, hırsızlık ve kıskançlık gibi kötü davranışlar azalır.

“Zorda olana el uzat!”

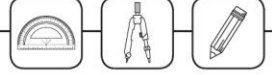
Etkinlik 8

Kazanım: 8.2.3. Zekât, infak ve sadakanın bireysel ve toplumsal açıdan önemini fark eder.

1. Tabloda verilen ifadelerin hangisinin zekât, infak ve sadakanın bireysel açıdan mı ve toplumsal açıdan mı önemli olduğunu belirleyerek uygun kutucuklara “X” işareti koyunuz.

İfadeler		Bireysel	Toplumsal
Z E K Â T S A D A K A	a. Toplumsal huzura katkı sağlar.		X
	b. Başkaları için yaşama bilinci gelişir.	X	
	c. İnsan şükretmeyi öğrenir.	X	
	d. Yardım edenin iç huzuru artar.	X	
	e. Kul Allah’a daha da yakınlaşır.	X	
	f. Dayanışmada artış gözlenir.		X
	g. Kıskançlık duygusunu köreltir.	X	
	h. Güven ortamı oluşur.		X
	i. Toplumda “biz” duygusu oluşur.		X
	j. Bencilik ve cimrilik hastalığını tedavi eder.	X	
A K A	k. Kişi ettiği yardımla Allah’ın hoşnutluğunu kazanabilir.	X	
	l. Sosyal adaletsizliğe çözüm sunar.		X
	m. Toplumda barış iklimi hâkim olur.		X
	n. Toplumda kardeşçe yaşam yaygınlaşır.		X
	o. Ekonominin dengelenmesine katkı sağlar.		X
	p. Geçmişten günümüze yardımlaşmanın kurumsallaşması adına vakıflar kurulmuştur		X
	r. Bazı yardımsever Müslümanlar Afrikadaki pek çok insana yardım ederek, onların huzura kavuşmasına vesile olmuşlardır.		X

Etkinlik 2

2. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

- a. Sosyal adaletsizliğin çözümleri **zekât** ibadetinde aranmalıdır.
- b. Yardım eden kişinin **şükür** bilinci gelişir.
- c. “ **Veren** el, alan elden üstündür.”
- d. Zekâtın yaygınlaştığı toplumlarda **huzur** iklimi oluşur.
- e. Zekât, zengin ile fakir arasında **köprü** vazifesi görür.
- f. Yardımsever insan bencillik ve **cimrilik** hastalıklarından kurtulur.
- g. **İnfak** Allah'ın hoşnutluğunu kazanma yolunda kendi emeğinden ve alın terinden hak sahiplerine (muhtaçlara) vermektir.

Şükür	Huzur	Köprü	Cimrilik	İnfak	Zekât	Veren
-------	-------	-------	----------	-------	-------	-------

3. Aşağıdaki görsellerin altına yardımlaşmayla ilgili uygun bir söz yazalım.

a. “Tebessüm sadakadır.”

b. “Kardeşliğin rengi yoktur.”

c. “Birlikte zorluklar aşılabılır.”

d. “Barışalım...”

e. “Yüreklere sevgi tohumları ekelim.”

1. "Mallarını Allah yolunda harcıyıp da arkasından başa kakmayan, fakirlerin gönlünü kırmayan kimseler var ya, onların Allah katında has mükâfatları vardır..." (Bakara suresi, 262. ayet)

Bu ayetten aşağıdakilerden hangisi çıkarılmaz?

- A) İnfakta bulunmanın teşvik edildiği
B) İhtiyaç sahiplerinin gözetilmesi gerektiği
C) Allah için yapılan infakın boşa gitmeyeceği
● Yardım edenlerin mükâfatlarını sadece bu dünyada alacağı

2. Aşağıdaki ayet ya da hadislerden hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

- A) "Onların mallarında muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır."
(Zariyat suresi, 19. ayet)
● "Yoksula verilen sadaka bir; akrabaya verilen ise hem sadaka hem de sıla-i rahim olmak üzere iki sadaka sayılır."
(Hadis-i şerif)
C) "Zekât vermek, maldan hiçbir şey eksiltmez."
(Hadis-i şerif)
D) "Allah, verilen zekâtı artırır."
(Bakara suresi, 276. ayet)

3. Aşağıdakilerden hangisi mal ile yapılan ve ekonomik faydasıyla ön plana çıkan bir ibadettir?

- Zekât
C) Oruç
B) Namaz
D) Hac

4. Zekât, toplumu cimrilikten korur. Zenginlerde şefkat ve merhamet duygusunu geliştiren zekât, sosyal boyutu ağır basan bir ibadettir. Zekât sayesinde toplumda kıskançlıklar ortadan kalkar. Muhtaç durumda olanların kendilerine yardım eden zenginlere karşı sevgi ve saygı duyguları artar. Böylece toplumda birlik, beraberlik ve kardeşlik bağları kuvvetlenmiş olur. Zekât nedeniyle paranın ve servetin belli kimselerin tekelinde toplanması önlenerek, ekonomik denge ve adaletli paylaşım sağlanır. Zekât alan insanlar, sıkıntılarını giderdikleri için mutlu olurlar. Herkesin mutlu olması, toplumu, dolayısıyla ülkeyi huzurlu kılar.

Bu metinde zekât ibadetinin daha çok hangi yönüyle ilgili tespitler yapılmıştır?

- A) Bireysel yönüyle
● Toplumsal yönüyle
C) Kişisel yönüyle
D) Psikolojik yönüyle

5. İslâm, infakı sadece zenginlere emretmemiştir. İnfak, tüm müminleri bağlayıcıdır. Herkes durumuna göre Allah yolunda kazancından harcamaya çalışmalıdır. İnfak, işini zenginlere havale etmeye kalkmak; özellikle cahiliye toplumlarında cimrilik yaygınlaştığı, bencilliğin ve israfın arttığı bir ortamda yoksulları kimsesizliğe mahkûm etmek ve "zenginler dururken ben mi infak edeceğim?" diye yan gelip yatmak demektir. Bu anlayışın İslam'ın yardımlaşma ruhuyla bağdaştığını söylemek mümkün değildir.

Verilen metinde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- İnfak anlayışına her mümin durumuna ve konumuna göre katkı sağlamalıdır.
B) Bazı inananların infak etmesiyle, infak kültürü canlılığını korur.
C) İnfakı zenginler benimser ise fakirler korunmuş olur.
D) İnfak ile sosyal dengesizliklerin kaldırılması imkânsızdır.

Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Şuayb (a.s.)

- Kur'an-ı Kerim'de ibret alınması için anlatılan kıssalardan biri de Hz. Suayb'ın (a.s.) kıssasıdır. Hz. Şuayb (a.s.) Medyen halkına Allah'a kulluk etmelerini, ahirete inanmalarını, bozgunculuk yapmamalarını, ölçüye-tartıya dikkat etmelerini, inananları yoldan çıkarmamalarını ve helâl kazancı esas almalarını söyler. Medyen halkı ise Hz Şuayb'ın söylediklerini anlayamadıklarını ileri sürüp, onu küçümserler ve ardından da tehdit ederler.
- “Medyen’e de kardeşleri Şuayb’ı gönderdik. O da onlara şöyle dedi: ‘Ey kavmim! Allah’a kulluk edin, ölçüyü ve tartıyı tam yapın, insanların eşyasını/haklarını eksik vermeyin” (Araf suresi, 85. ayet)
- Dünya kazancı, Medyen halkı için artık vazgeçilmez bir amaca dönüşmüştür. Sabrının sonuna gelen Hz Şuayb onları Allah’a havale eder ve başarılarına gelecek felaketi beklemelerini söyler. Ardından çıkan büyük uğultuyla alışverişte haddi aşan Meyden halkı helâk olarak tarih sahnesinden silinir.
- “Medyen halkının ve alt-üst olmuş kasabaların haberi gelmedi mi? Allah, onlara zulmetmiş değildi, fakat onlar kendilerine zulmediyorlardı.” (Tevbe suresi, 70. ayet)

Bir Sure Tanıyorum: Maun Suresi ve Anlamı

Bismillâhirrahmânirrahîm	Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla
Eraeytellezî yükezzibü bid'dîn.	Gördün mü o hesap ve ceza gününü yalanlayanı!
Fezâlikellezî yedü'ul yetîm. Velâ yehuddu alâ taâmil miskîn.	İşte o, yetimi itip kakan, yoksula yedirmeyi özendirmeyen kimsedir.
Feveylün lilmusallîn.	Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki
Ellezîne hüm an salâtihim sâhûn.	Onlar namazlarından gafilirdiler.
Ellezîne hüm yürâûne	Onlar gösteriş yapanlardır.
Ve yemneûnel mâûn.	Ufacık bir yardıma bile engel olurlar.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالدِّينِ • فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتِيمَ • وَلَا
 يُحِضُّ عَلَىٰ طَعَامِ الْمِسْكِينِ • قَوْلٌ لِلْمُصَلِّينَ • الَّذِينَ هُمْ عَنْ
 صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ • الَّذِينَ هُمْ يُرَآؤْنَ • وَيَسْتَعْمِرُونَ الْمَنَاغِيرَ •

- Kur'an-ı Kerim'in 107. suresidir. Mekkî yani Mekke'de inen surelerdendir. Özet olarak iki grup insandan söz edilir:
 - İlki Allah'ın nimetini inkâr eden nankörler, hesap ve ceza gününü yalan sayan kâfirler gurubudur. Bunlar yetimi hor görür ve yetimin yaptıklarını engellerler. Hayır yapmazlar. Yoksulun ve fakirin hakkını başkalarına hatırlatmak şeklinde dahi iyilikte bulunmazlar. Onlar ne rablerine ibadet ederek güzel amel işlerler, ne de insanlara iyilik ederler.
 - İkincisi yaptığı ibadet ve davranışlarda Allah'ın rızasını gözetmeyen aksine gösteriş için amel edip namaz kılan münafıklar gurubudur. Onlar, namazları vakitlerinde kılmazlar. Kılınsalar da manasını bilerek değil, şeklen kılarlar ve bütün yaptıklarını gösteriş için yaparlar.
- Surede her iki grup da azap ve helak ile tehdit edilir. Bu yaptıklarının, hayret edilecek ve yadırganacak bir şey olduğu ve büyük bir çirkinlik olduğu bildirilerek şiddetli bir şekilde kınanırlar.

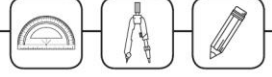
Etkinlik 9

Kazanım: 8.2.4. Hz. Şuayb'ın hayatını ana hatlarıyla tanır.
8.2.5. Maun suresini okur ve anlamını söyler.

1. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara "✓" işareti koyalım.

	D	Y	İfadeler
a.	☐	☒	Hız. Şuayb, Semud kavmine gönderilmiştir.
b.	☒	☐	Şuayb peygamber, kavmini ölçü ve tartıda hile yapmamaları konusunda uyarmıştır.
c.	☒	☐	Şuab (a.s.), halkını helal kazanca davet etmiştir.
d.	☐	☒	Şuayb (a.s.) peygamberin kavmi, büyük bir depremle helâk olmuştur.
e.	☐	☒	Medyen halkına peygamber olarak Hız. Salih gönderilmiştir.
f.	☐	☒	Maun suresi, Kur'an'ın 100. suresidir.
g.	☒	☐	Maun suresinde, Allah'ın nimetlerini inkâr edenler kınanmıştır.
h.	☐	☒	Maun suresinde, namazını dosdoğru kılanlar övülmüştür.
i.	☒	☐	Maun suresinde, yetimlerin haklarına dikkat çekilmiştir.
j.	☒	☐	Maun suresinde, "münafık"ların özelliklerine dikkat çekilmiştir.
k.	☐	☒	Maun suresi namaz dışında herhangi bir zamanda okunamaz.
l.	☒	☐	Maun suresini dikkate alan bir mümin bencilik ve cimrilik gibi manevi hastalıklardan kurtulabilir.
m.	☐	☒	Maun suresi, 5 ayetten oluşur.

Etkinlik 9

2. Maun suresinde verilen mesajlardan bir kaç tanesini yazalım.

- Dinin doğrularını ve hakikatlerini yalanlamaya kimse yeltenmemelidir.
- Yetimin başını okşamak ve ona yardım elini uzatmak, İslam'ın evrensel mesajlarından.
- Namaz ibadetinde ve bütün ibadetlerde gösterişten uzak durulmalıdır.
- İnanan insan, hayır işlerine koşarak katılmalıdır.
- Gösteriş için yapılan amellerin bir karşılığı yoktur.
- Nifak ve küfrün kokuşmuş ortamından uzak durulmalıdır.

3. Tabloda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

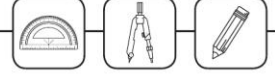
a.	Şuayb peygamber	Medyen	halkına gönderilmiştir.
b.	Hz. Şuayb halkını	ölçü ve tartı	konusunda uyarmıştır.
c.	Maun suresinde	gösteriş	için namaz kılanlar kınanmıştır.
d.	Kafirler	kiyamet	ve ahiret gününe inanmazlar.
e.	Münafıklar	şeklen	namaz kılarlar.
f.	Kâfirler	yetimi ve yoksulu gözetmezler, gözetmek isteyenlere engel olurlar.	
g.	Kur'an'ın 107. suresi	Maun	suresidir.

Ölçü ve tartı	Maun	Şeklen	Kafirler	Gösteriş	Medyen	Kiyamet
---------------	------	--------	----------	----------	--------	---------

4. Ölçü ve tartıda dengeli olma konusunda örnek iki ayet meali yazalım.

- “...Artık ölçüyü tartıyı tam yapın, insanların mallarının değerini düşürmeyin...”
(A'raf suresi, 85. ayet)
- “...Ölçüyü, tartıyı eksik tutmayın. Ben sizi maddî bakımdan iyi bir durumda görüyorum; ama doğrusu hakkınızda kuşatıcı bir azap gününden de korkuyorum.”
(Hûd suresi, 84. ayet)

Etkinlik 9

5. Aşağıda verilen ayet meallerini ilgili olan ahlaki hususlarla eşleştirilim.

Ayet mealî		Vurgulanan ahlaki ilke	
a.	“Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar gösteriş yapanlardır.” (Maun suresi, 4. ayet)	c	1. Ölçü- tartıda denge
b.	“Aranızda mallarınızı bâtil sebeplerle yemeyin. İnsanların mallarından bir kısmını, bile bile haksız yere yemek için, mallarınızı hâkimlere rüşvet olarak vermeyin.” (Bakara suresi, 188. ayet)	a	2. Riyadan uzak durma
c.	“Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın. İnsanların eşyalarını (mallarını ve haklarını) eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın.” (Hud suresi, 85. ayet)	b	3. Rüşvetin terk edilmesi
d.	“Onların mallarında muhtaç ve yoksullar için bir hak vardır.” (Zariyat suresi, 19. ayet)	f	4. Allah’ın (c.c.) rızasını gözetme
e.	“Ey iman edenler! Kazandıklarınızın iyilerinden ve rızık olarak yerden size çıkardıklarımızdan hayra harcayın. Size verilse, gözünüzü yummadan alamayacağınız kötü malı, hayır diye vermeye kalkışmayın. Biliniz ki Allah zengindir, övgüye lâyıktır.” (Bakara suresi, 267. ayet)	e	5. İnfak adabı
f.	“Sadaka veren erkeklere ve sadaka veren kadınlara ve Allah’a güzel bir ödünç verenlere, verdiklerinin karşılığı kat kat ödenir ve onlara değerli bir mükâfat vardır.” (Hadid suresi, 18. ayet)	d	6. Kul hakkı

1. Aşağıdaki ayetlerden hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

A) "...Yetimin malına ancak en güzel şekilde yaklaşın. Ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın. Biz herkesi ancak gücünün yettiği kadarıyla sorumlulu tutarız..."

(Enam suresi, 152. ayet)

B) "Medyen halkına da kardeşleri Şuayb'ı peygamber olarak gönderdik. Dedi ki: "Ey kavmim! Allah'a kulluk edin. Sizin için O'ndan başka hiçbir ilah yoktur. Rabbinizden size açık bir delil gelmiştir. Artık ölçüyü ve tartıyı tam yapın. İnsanların mallarını eksiltmeyin."

(Araf suresi, 85. ayet)

C) "Ey kavmim! Ölçüyü ve tartıyı adaletle tam yapın. İnsanların eşyalarını (mallarını ve haklarını) eksiltmeyin. Yeryüzünde bozgunculuk yaparak karışıklık çıkarmayın."

(Hud suresi, 85. ayet)

● "Aranızda mallarınızı bâtil sebeplerle yemeyin. İnsanların mallarından bir kısmını, bile bile haksız yere yemek için, mallarınızı hâkimlere rüşvet olarak vermeyin."

(Bakara suresi, 188. ayet)

2. "Dini yalanlayanı gördün mü? O, yetimi itip kakar. Yoksulu doyurmaya teşvik etmez. Yazıklar olsun o namaz kılanlara ki, onlar namazlarını ciddiye almazlar. Onlar gösteriş yapanlardır. İyiliğe de engel olurlar." (Maûn suresi, 1-7. ayetler)

Bu surede aşağıdakilerden hangisine karşı çıkmamıştır?

- Namaz kılmaya
- B) İbadette gösteriş yapmaya
- C) Yetimlere kötü davranmaya
- D) İyiliğe engel olmaya

3. Allah Teala, Kur'an-ı Kerim'de kıyamete kadar gelecek insanlara ibret olması için Şuayb peygamberin kavmi olan Medyen ve Eyke halklarının helâkinin, ticaret ahlâklarının tamamen bozulması sebebiyle olduğunu bildirmektedir. Onun için ticarete sahtekârlık yapıp haram yenmesi, zayıfların ezilmesi bir kavmin helâkine (tamamen yok oluşuna) sebep olacak kadar büyük bir kötülüktür.

Bu metinden asıl vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- Her kötülük yapan mutlaka Allah tarafından cezalandırılmaktadır.
- B) Geçmişte bazı topluluklar işledikleri büyük günahlardan dolayı Allah tarafından topluca cezalandırılmışlardır.
- C) İşlenen bazı kötülüklerin cezası Allah tarafından ahirete bırakılmıştır.
- D) Allah merhametlilerin en merhametlisi olduğu için her toplumu helâk etmez.

HIZ YAVINLARI

4. Maun suresini kendine rehber edinen bir müminden aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması beklenir?

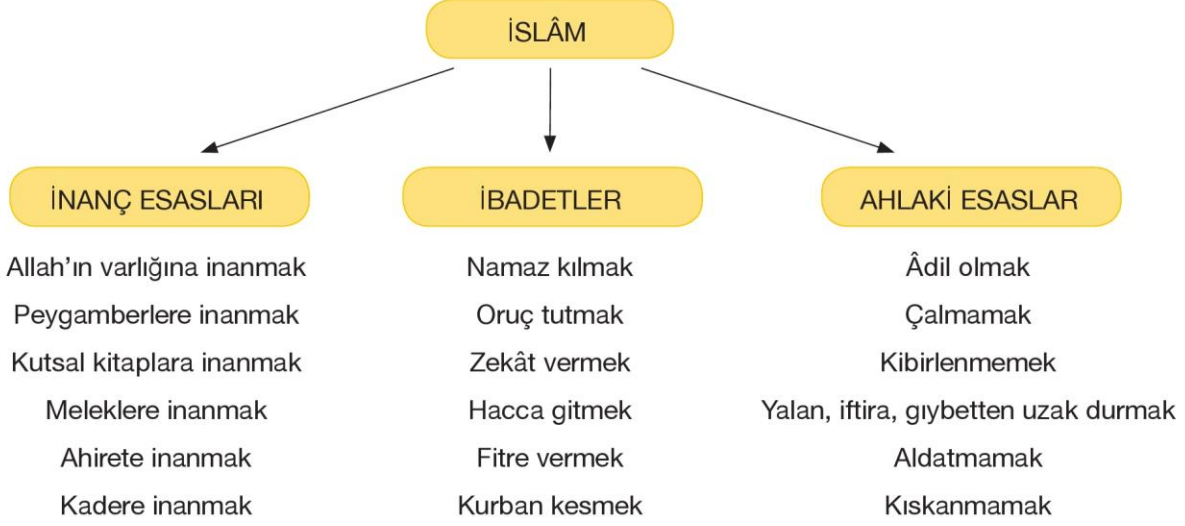
- Yetimleri itip kakmaması
- B) Riyakâr olması
- C) Cimri olması
- D) Gösterişten uzak durmaması

5. Aşağıdakilerden hangisi hırsızlık çeşitleri veya örneklerinden biri değildir?

- A) Herhangi bir sınavdan kopya çekilmesi
- B) Ölçü ve tartıda hile yapılması
- C) Kamuya ait bir malın özel işte kullanılması
- Müteahhidin demir ve çimentodan tasarruf yapması

Din, Birey ve Toplum

- Her bireyin iman etmesi için öncelikle imanın şartlarını bir bütün olarak kabul etmesi gerekmektedir. İmandan sonra birey ve toplum olarak yerine getirilmesi gereken ibadetler vardır. İman ve ibadet yükümlülüklerini yerine getiren Müslümanların daha çok sosyal hayatın olmazsa olmaz kurallarını da yerine getirmesi gerekir. Her birey, üzerine düşen dini ve ahlaki sorumlulukları yerine getirdiğinde İslâm toplumunun huzur ve barış toplumu olması mümkün hale gelir.

İslâm'da esas olan insanın mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşamasıdır. Zorunlu olmadıkça savaş gündeme bile gelmez. İnsanın yaşaması için maddi ve manevi bütün koşulların hazır olması gerekir. Yine kişinin izni olmadan malına el uzatmak yasaktır. Kişinin malının korunması için meşru olmayan kazanç yöntemleri yasaklanmıştır. İnsanın akli melekelerinin korunması için alkol ve uyuşturucu tüketimi kötü görülmüş ve kullanımı yasaklanmıştır. İnsan neslinin devamı için aile kurumunun kurulması ve korunması da yine dinin önceliklerindedir. İslâm'da dinin ve değerlerin korunması için insanın bizzat kendisine sorumluluklar verilmiştir. İslâm'ın ve değerlerinin özüne uygun bir şekilde korunması gerekir.

İslâm;

- Canın korunmasında iş sağlığı ve güvenliğine önem verir.
- Malın korunmasında haksız kazancı yasaklar.
- Aklın korunması için zararlı alışkanlıklar konusunda tedbir alır.
- Neslin korunması için aile müessesesinin kurulmasına önem verir.
- Dinin ve değerlerin istismar edilmesine izin vermez ve korunmasına önem verir.

Etkinlik 10

Kazanım: 8.3.1. Din, birey ve toplum arasındaki ilişkiyi yorumlar.

8.3.2. İslam dininin can, nesil, akıl, mal ve din emniyetiyle ilgili ortaya koyduğu ilke ve hedefleri analiz eder.

1. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara “✓” işareti koyalım.

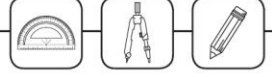
İfadeler	Doğru	Yanlış
a. İman, sadece Allah'ın varlığına ve birliğine inanmaktan ibarettir.		✓
b. En önemli ibadet, namaz kılmaktır.	✓	
c. Sadece zengin olanlar sadaka verebilir.		✓
d. Mali ibadetlerden biri de kurban kesmektir.	✓	
e. Kadere inanmayan kişinin imanı kaybolur.	✓	
f. Mümin, tevazu sahibidir, asla kibirlenmemelidir.	✓	
g. Hz. Muhammed (s.a.s.), şaka dahi olsa yalan söylememiştir.	✓	
h. Yalan söyleyen kişi, başkalarını kandırma yoluna gittiği için kul hakkına girmiş olur.	✓	
i. Başkalarının başarılarına imrenmekle kıskanmak aynı şeylerdir.		✓
j. Âdil yönetimler tarih sahnesinde daha kalıcı olmuştur.	✓	
k. Müslüman hiçbir zaman aldatan olmamalıdır.	✓	
l. İman edilmesi gereken kutsal kitaplardan biri de Tevrat'tır.	✓	

2. Tabloda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

a.	Vahiy meleği Cebrail'in varlığına inanmak imanla ilgili bir konudur.
b.	İnanan kişi hiçbir canlıya bilerek zarar vermemelidir.
c.	Hac ibadeti, hem mâli hem bedeni bir ibadettir.
d.	Allah'ın her şeyi planlayıp takdir etmesidir kader
e.	Bir kişinin yaptığı hataları arkasından konuşmaya gybet denir, kişiyi yapmadığı şeylerle suçlamaya da iftira denir.
f.	Kibir hastalığının çaresi namaz ibadetini yerine getirmektir.
g.	Adaletin uygulanmadığı ve hakların korunmadığı toplumlarda kargaşa hakim olur.

Canlıya	Namaz	Kargaşa	Gybet	Cebrail'in	Kader	Hac
---------	-------	---------	-------	------------	-------	-----

Etkinlik 10

3. Aşağıda verilen ifadelerde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

- a. **Din** , insanları huzura davet eder. Dünyada birey olarak mutlu bir hayat sürmenin, toplumsal düzlemde hakkaniyet esasları çerçevesinde güvenli bir toplum olmanın yollarını gösterir.
- b. Başta İslam dini olmak üzere bütün ilahî dinler; insan **haklarının** dokunulmaz olduğunu genel bir ilke olarak kabul etmiştir.
- c. Başkasına ait her hangi bir şeyi çalan kişiye **hırsız** denir. Allah'ın haram kıldığı bu fiili yapmak kul hakkıdır.
- d. **Aile** kurumu, neslin korunması için belirli kurallar ve şartlarla kurulur.
- e. **Din** sosyal hayat üzerinde çok yönlü etkiye sahip olan ilahi bir müessesedir.
- f. İslam dininin temel kaynağı **Kur'an-ı Kerim'dir.**
- g. **Müslüman** "güven veren insan" demektir.
- h. Güvenli insanlardan oluşan **toplumda** huzur ve barış ortamı oluşur.
- i. Terör, kan ve gözyaşı asla **İslam** diniyle yan yana getirilmemelidir.
- j. Güven ve huzurun merkezinde kaynağı vahiy olan ve evrensel ilkeleri bünyesinde bulunduran **İslam dini** vardır.
- k. Her mümin, **kendi** özüne zarar verecek davranışlardan ve eylemlerden uzak durmalıdır.
- l. "**İçki** bütün kötülüklerin anasıdır."
- m. Nikah kıyılarak kurulan yuvaya **aile** denir.
- n. Canın korunması için **iş** ve **işçi** güvenliği şarttır.

4. Aşağıdaki görselleri ilgili oldukları alanlarla ilişkilendirerek açıklayınız.

Sağlıklı yaşamak için alkol terk edilmelidir.

İşçilerin güvenliği sağlanırsa iş kazaları azalır.

Herhangi bir şekilde, insanların para ya da eşyaları çalınmamalıdır.

Aile huzurun yegâne kaynağıdır.

Adalet, hakların korunması için vardır.

1. Bireysel ve toplumsal hayatımızın sağlam temeller üzerine oturması için çok önemli bir role sahip olan dini korumak, yüce Allah'ın insana verdiği akli muhafaza etmek, nesil ve mal güvenliğini sağlamak, temel bir ilke olarak benimsenmiştir. Kuşkusuz bu unsurların hepsi önemlidir. Ancak din, bunların tamamını da kuşatan ve sosyal hayat üzerinde çok yönlü etkiye sahip olan bir müessesedir. Bu sebeple de dinin doğru anlaşılması, sağlıklı yorumu, din istismarının önlenmesi, dinin maksatlı çevrelerce kendi düşünce ve emelleri doğrultusunda kullanılmasına fırsat verilmemesi oldukça önem taşır.

Bu paragrafta asıl vurgulamak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Din, öncelikli olarak insanın aklını korumayı önemsemektedir.
 B) Dinde, neslin korunması temel bir ilkedir.
 C) Kişinin malına kast edenler, dinin kurallarını da çiğnemiş olurlar.
 D) Dinin istismar edilmesine asla fırsat verilmemelidir.

2. Esas olan, doğru dini bilgiyi toplumla ve küresel ölçekte insanlıkla etkili bir biçimde paylaşmaktır. Aşırı yorumlardan uzaklaşmak, fitne ve ayrılığa götüren noktalardan kaçınmaktır. İslam'ın ilk yıllarından bu yana süzülüp gelen, âlimlerin ortaya koyduğu kuşatıcı dini yorumu önemsemektir.

Yukarıdaki bilgiden hareketle, aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Mezhep görüşleri, dini esasların önüne geçmemelidir.
 B) Dinin değerleri bütün insanlıkla paylaşılmalıdır.
 C) Marjinal yorumlar dinin özüne zarar veremez.
 D) Fitne ve ayrılığa götüren noktalar tespit edilmelidir.

3. İnsan, aile olarak ayrı bir kimlik kazanır. Bu yeni kimlik, insana beraberinde sorumluluklar da yüklemektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Ebeveynler çocuklarının yetiştirilmesinde aktif rol almalıdır.
 B) Çocukların eğitiminden sadece devlet birimleri sorumludur.
 C) Nesillerin korunması ilahi bir yükümlülüktür.
 D) Nesli korumak, dinin en öncelikli meselesidir.

4. İnsanın hayatının ve canının korunması adına aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

- A) Hayatın her alanı güvenli hale getirilmelidir.
 B) Her birey kendi derdiyle dertlenmelidir.
 C) Her birey kaderinde olanları sorgulamalıdır.
 D) Hayatın ve canın korunması sadece bireylere ait bir sorumluluktur.

5. Aşağıdakilerden hangisi ahlakla ilgili bir husustur?

- A) Bayram namazı kılmak
 B) Yetim bir öğrenciyeye burs vermek
 C) Kibirilenmemek
 D) Ahiret hayatına inanmak

6. Aşağıdaki ibadetlerden hangisinin toplumsal yönü daha azdır?

- A) Zekat
 B) Hac
 C) Kurban
 D) Şükür

Bir Peygamber Tanıyorum: Hz. Yusuf (a.s.)

- Kur'an'da, Yusuf peygamberin (a.s.) hayat öyküsü başlı başına bir surede, ayrıntılı olarak anlatılır. Bu kısca, Kur'an-ı Kerim'de "kissaların en güzeli" olarak nitelendirilir. Kissada; evlat ve kardeş sevgisinin, merhametin, hoşgörünün, adaletli yönetimin ve yaşanan zorluklara sabrın ve her şeye rağmen ahlaklı olmanın önemi vurgulanır.

Kardeşleri tarafından kuyuya atılan ve sonrasında bir kervan tarafından Mısır'a götürülen Yusuf (a.s.), vezirin sarayında büyüdü. Güzel görünüşlü bir genç oldu. Kendisine Allah (c.c.) tarafından hikmet ve ilim verilmiş, rüya yorumları öğretilmişti. Hz. Yusuf (a.s.), yakışıklılığıyla herkesin dikkatini çekti, herkeste hayranlık uyandırdı. Vezirin hanımı da ona ilgi duydu, sonunda ona karşı olan duygularını anlattı. Yusuf (a.s.), Allah'tan korktuğu için bu duygulara karşılık vermeyeceğini belirterek ondan uzaklaştı. Yusuf (a.s.), başına büyük sıkıntılar açılacağını bilmesine rağmen ahlaklı olmaktan ayrılmadı. İsteklerini gerçekleştiremeyen vezirin hanımı, Hz. Yusuf'a iftirada bulunarak onu hapse attırdı. Hz. Yusuf (a.s.), hapiste olmasına rağmen ümidini ve insanlara olan sevgisini kaybetmedi. Kırılın rüyasını yorumladı ve bir mükafat olarak kral tarafından zindandan çıkarıldı ve maliye bakanı yapıldı. Kıtlıkla boğuşan ve kendisini kuyuya atan kardeşlerine intikam duygusuyla yaklaşmadı ve onlara her türlü yardımı yaparak af yolunu seçti.

Yusuf suresinde "gömlek" çok önemli bir figür olarak dikkat çekmektedir. "Kurtlar yedi" yalanında yalan haber aracı olmasıyla, iffetsizlikle suçlanırken arkadan yırtılarak bir anlamda atılan iftiradan kurtulmasıyla ve en sonunda kendisinin yokluğunda ağlamaktan gözleri kör olan babası Hz. Yakup'un (a.s.) gözlerine merhem olmasıyla dikkat çekmektedir.

Yusuf kıssası, konu bulmada sıkıntı yaşayan en büyük sektörlerden biri olan sinema alanındaki yapımcı ve yönetmenlere ilham kaynağı olmasıyla da dikkat çekmektedir.

Asr Suresi ve Anlamı

Ve'l- asr,	Asra yemin ederim ki,
inne'l-insâne lefi husr.	insan gerçekten ziyan içindedir.
illelezîne âmenû ve amilu's-sâlihâti vetevâsav bilhakkı ve tevâsav bi's-sabr.	Bundan ancak iman edip iyi ameller işleyenler, birbirlerine hakkı tavsiye edenler ve sabrı tavsiye edenler müstesnadır.

Bunları Bilelim:

- Kurtuluş için iman-amel bütünlüğü sağlanmalıdır. Sadece iman, kurtuluş için yeterli olmayabilir.
- Hakkı ve sabrı tavsiye etmek, çok önemli ibadetlerdir. İyiliği emir, kötülükten sakındırma müminin en öncelikli görevlerindedir.
- Zaman, Allah'ın insana verdiği çok değerli nimetlerden biridir. Onun için çok iyi değerlendirilmeli, kendimiz ve insanlara faydalı işler yapmalı, zamanı boşa harcamamalıyız.
- İnsan, fırsatı varken zamanı iyi değerlendirmedeğinden ve iyilikler yapmadığından dolayı hesap gününde hüsranda, yani zarar ve ziyanda olduğunu anlayacaktır, ama iş işten geçmiş olacaktır.

Bir insanın kediyi sevmesi "**salih amel**" olarak değerlendirilebilir.

Etkinlik 11

Kazanım: 8.3.3. Hz. Yusuf'un (a.s.) örnek hayatından ilkeler çıkarır.
8.3.4. Asr suresini okur ve anlamını söyler.

1. Aşağıdaki ifadeleri doğru ya da yanlış olarak değerlendirerek uygun kutucuklara (D/Y) yazalım.

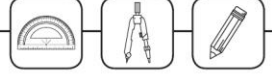
a.	Yusuf (a.s.) kıssası, Kur'an'daki en güzel kıssadır.	D
b.	Kardeşleri, kıskandıkları için Hz. Yusuf'u kuyuya attılar.	D
c.	Yusuf Peygamberin sadece yüzü değil, ahlakı da güzeldi.	D
d.	Hz. Yusuf, iffetli olduğu için vezirin hanımının çirkin teklifine "hayır" demesini bildi.	D
e.	Hz. Yusuf'un yorumladığı rüyalar, zaman zaman yanlış çıkabiliyordu.	Y
f.	Hz. Yusuf, Mısır'da ekonomiden sorumlu Maliye Bakanlığı görevine getirilmiştir.	D
g.	İffet, bir peygamber ahlakıdır.	D
h.	Hz. Yusuf, kendisini kuyuya atan kardeşlerini affetmedi.	Y
i.	Hz. Yusuf, kuyuya atıldıktan sonra kurt saldırısına uğrayarak derin yaralar aldı.	Y
j.	Merhamet, sabır, affetmek ve iffet, Hz. Yusuf'un en önemli vasıflarıdır.	D
k.	Hz. Yusuf zindanda çok kısa bir süre kalmıştır.	Y
l.	Hz. Yakup ve ailesi, Mısır'ın kenar mahallelerinden birinde ikamet ediyordu.	Y

2. Tabloda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

a.	Bünyamin	, Yusuf'un (a.s.) öz kardeşinin adıdır.
b.	Hz. Yusuf, çok	merhametli bir peygamberdir.
c.	Hz. Yusuf	rüya yorumlama da çok başarılıydı.
d.	Gömleği	arkadan yırtılan Yusuf'un suçsuzluğuna hükmedildi.
e.	Hz. Yusuf'un babası Hz.	Yakup da bir peygamberdi.
f.	Hz. Yakup, oğullarının, "Yusuf'u kurt yedi"	yalanına inanmadı.
g.	Yusuf (a.s.) kıssasından hayata dair bir çok	ilke çıkarılabilir.

Merhametli	Yakup	Yalanına	İlke	Bünyamin	Gömleği	Rüya
------------	-------	----------	------	----------	---------	------

Etkinlik 11

3. Asr suresinde boş bırakılan kısımları doğru bir şekilde tamamlayalım.

Ve'l-asr,

inne'l insâne lefi husr.

İllelezîne âmenû ve amilu's-sâlihâti vetevê sav bilhakki ve tevâsav bissabr.

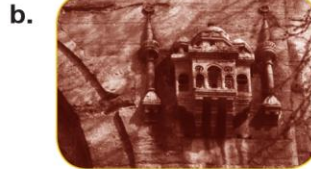
4. Asr suresinde hüsrana uğramayacakları bildirilen insanların özelliklerini maddeler halinde yazalım.

- İman etme
- Salih amel işleme
- Hakki tavsiye etme
- Sabrı tavsiye etme

5. Aşağıdaki kutucuklara Asr suresinde vurgulanan dört kavramı yazalım.

- a. İman
- b. Salih amel
- c. Hak
- d. Sabır

6. Aşağıdaki görsellerin hangileri "salih amel" kavramıyla ilişkilidir. "✓" koyarak işaretleyelim.

Etkinlik 11

7. Aşağıdaki görselleri ilgili oldukları konuyla eşleştirelim.

<p>a.</p> 	<p>1. Neslin korunması</p>
<p>b.</p> 	<p>2. Malın korunması</p>
<p>c.</p> 	<p>3. Dinin korunması</p>
<p>d.</p> 	<p>4. Aklın korunması</p>
<p>e.</p> 	<p>5. Can güvenliği</p>
<p>f.</p> 	<p>6. İş güvenliği</p>
<p>g.</p> 	

1. “Ey babamız! dediler, biz yarışmak üzere uzaklaşmıştık; Yusuf’u eşyamızın yanında bırakmıştık. (Ne yazık ki) onu kurt yemiştir! Fakat biz doğru söyleyenler olsak da sen bize inanmazsın.”

(Yusuf suresi, 17. ayet)

Bu ayetten aşağıdaki ilkelerden hangisi çıkarılamaz?

- A) Yalan söylemek, inanan insana kesinlikle yakışmaz.
- Kardeşler arasında kıskançlığın olması gayet doğaldır.
- C) Yalan sözün inandırıcılığı, doğru söze göre daha azdır.
- D) Yalancılık ancak münafıklara yakışan bir sıfattır.

2. “Bir zamanlar Yusuf, babasına (Yakup’a) demişti ki: Babacığım! Ben (rüyamda) on bir yıldızla güneşi ve ayı gördüm; onları bana secde ederlerken gördüm. (Babası:) Yavrucuğum! dedi, rüyayı sakın kardeşlerine anlatma; sonra sana bir tuzak kururlar! Çünkü şeytan insana apaçık bir düşmandır. İşte böylece Rabbin seni seçecek, sana (rüyada görülen) olayların yorumunu öğretecek ve daha önce iki atan İbrahim ve İshak’a nime-tini tamamladığı gibi sana ve Yakup soyuna da nimetini tamamlayacaktır. Çünkü Rabbin çok iyi bilendir, hikmet sahibidir.”

(Yusuf suresi, 4-6. ayetler)

Verilen bu ayetten aşağıdaki ilkelerden hangisine ulaşılabılır?

- A) İnsanlar yıldızlara, yıldızlar da insanlara secde edebilirler.
- Dikkat edilmelidir ki, şeytan, insanlar aracılığıyla başkalarına tuzak kurabilir.
- C) İnsanın bazı meziyetleriyle övünmesi normal karşılanmalıdır.
- D) Rüyada görülenler önünde sonunda mutlaka gerçekleşir.

3. “Evinde bulunduğu kadın, onun nefisinden murat almak istedi, kapıları iyice kapattı ve “haydi gel!” dedi. O da ‘(Hâşâ), Allah’a sığınırım! Zira kocanız benim velinimetimdir, bana güzel davrandı. Gerçek şu ki, zalimler iflah olmaz!’ dedi.”

(Yusuf suresi, 23. ayet)

Verilen bu ayetten aşağıdaki ilkelerden hangisi çıkarılabilir?

- Kadın veya erkek, Allah’a sığınmalı ve nefsinin esiri olmamalıdır.
- B) Nefsi de yaratan Allah olduğuna göre günah işlemek kaçınılmazdır.
- C) Günah işleyenleri Allah kesinlikle affetmez.
- D) Eşine ihanet edenleri Allah muhakkak cezalandırır.

4. **Aşağıdakilerden hangisi Asr suresi için söylenemez?**

- A) Mekke’de indirilen sure, 3 ayetten oluşmaktadır.
- Kur’an-ı Kerim’in 102. suresidir.
- C) Asr kelimesinin anlamlarından biri “ikinci vakti”dir.
- D) Surede iman – amel bütünlüğü üzerinde durulmaktadır.

5. **Aşağıdakilerden hangisi “saih amel” kapsamında değerlendirilebilir?**

- A) Bir babanın yaramazlık yapan çocuğunu azarlaması
- B) Bir annenin beş vakit namazını düzensiz kılması
- C) Esnafın kredi borcunu zamanında ödememesi
- Servis şoförünün öğrencileri güler yüzle karşılaması

Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Örnekligi

➤ Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Doğruluğu ve Güvenilir Kişiliği

Hz. Muhammed'in (s.a.s.) üstün ahlâkı, doğruluğu, dürüstlüğü ve güvenilirliği, O'nun toplumda Muhammedü'l-emîn olarak anılmasına sebep olmuştur. Peygamberimizin bu güvenli hayatı, kendisine Alak suresinin ilk ayetlerinin bildirilmesiyle yeni bir döneme girmiştir. O'nun peygamberlikle görevlendirilmesi, Allah katındaki itibarını ve insanlar arasındaki güvenilirliğini açıkça ortaya koymaktadır. Şüphesiz Hz. Muhammed'in peygamberlik hayatındaki başarısında, O'nun güvenilir olmasının payı büyüktür. Nitekim vahyin ilk yıllarında, aldığı görevin tedirginliği içinde olan Hz. Muhammed'e eşinin söylediği şu sözler bu gerçeği açıkça ortaya koymaktadır: "Endişe etme, sen, yakınlarına yardım eder, aileni korur, hayatını şerefine kazanır, başkalarına doğru yolu gösterir, yetimleri korur, sözün doğrusunu söyler, emanete riayet edersin..."

➤ Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Merhametli ve Affedici Oluşu

"Ant olsun size kendinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona çok ağır gelir. O, size çok düşkün, müminlere çok şefkatlidir, merhametlidir."

(Tevbe suresi, 128. ayet)

Bu ayet hem Hz. Muhammed'in (s.a.s.) merhametli olduğunu belirtmekte hem de merhametli olma konusunda Hz. Muhammed'i (s.a.s.) örnek almamız gerektiğini bildirmektedir. Hz. Muhammed (s.a.s.), çok merhametli olduğu için kimseyi incitecek davranışta bulunmazdı. Kimseye karşı kırıcı söz söylemez, kaba davranışta bulunmazdı. Çevresindekilere karşı daima kibar, anlayışlı ve nazik davranırdı.

Hz. Muhammed (s.a.s.), bir gün torunu Hasan'ı öpmüştü. Bunu gören Akra bin Habis, "Benim on çocuğum var, hiç birini öpmedim." diyerek onun bu davranışını ayıpladığında Hz. Muhammed (s.a.s.), "Merhamet etmeyene merhamet edilmez" demiştir.

Merhametli olmak, affedici olmayı gerektirir. Merhameti gösteren en temel özellik affedici olmaktır. Hz. Muhammed (s.a.s.) de her zaman affedici olmuştur. Kendisine kötülük yapanları hep affetmiştir. Mekkeliler, ona ve arkadaşlarına her türlü kötülüğü yapmışlardı. Bunlarla da yetinmeyerek Medine'de onları yok etmek istemişlerdi. Müslümanlara savaş açmışlar, Hz. Hamza'yı (r.a.) şehit etmişler, yaptıkları antlaşmaları bozmuşlardı. Bütün bunlara karşılık Hz. Muhammed (s.a.s.), düşmanı yok etmeyi değil, gönüllerini kazanmayı ilke edinmişti. Bu yüzden onlardan hiç öç almadı, onları affetti. Nitekim onun bu asil davranışı, hemen etkisini gösterdi. Daha önce ona inatla karşı çıkan Mekkelilerden birkaçı dışındaki hepsi, Müslüman oldu.

➤ Hz. Muhammed'in (s.a.s.) İstişareye Önem Vermesi

Hz. Muhammed (s.a.s.) toplumsal konularda istişareye yani danışmaya önem verirdi. Hendek Savaşı diye bilinen savaş ile ilgili karar alırken takındığı tutum, onun danışarak iş yaptığını gösteren örneklerdendir. Mekkeliler, Medine'ye göç etmelerine rağmen Müslümanlara düşmanlıklarından vazgeçmemişlerdi. Onları yok etmek için ellerinden geleni yapıyorlardı. Hz. Muhammed (s.a.s.), Mekkelilerin büyük bir ordu ile yola çıktıklarını öğrenince arkadaşlarını topladı. Mekkelilere karşı koyabilmek için neler yapılabileceği konusunu görüştü. Ortaya atılan görüşlerden aslen bir köle olan Selman-ı Farisi'nin (r.a.) şehrin etrafına hendekler kazılarak savunma savaşı yapma görüşü benimsendi. Şehrin bir tarafı dağlık, kayalıktı. Düşmanın oradan gelmesi mümkün değildi. Diğer tarafa da hendek kazılarak düşmanın şehre girişi önlenmiş oldu. Hz. Muhammed (s.a.s.), sadece topluma ait işlerde değil, aile içinde de danışmaya çok önem verirdi. Hz. Ali (r.a.), Peygamberimizin (s.a.s.) kızı Hz. Fatıma (r.a.) ile evlenmek istediğinde O, bu konuyu kızı ile görüşmüştür. Peygamberimizin (s.a.s.) kızı, evlenme kararını kendisi vermiş, Hz. Muhammed (s.a.s.) de onun kararına saygı göstermiş ve evlenmelerini onaylamıştır.

➤ Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Cesaret ve Kararlılığı

Hz. Muhammed'in (s.a.s.) özelliklerinden birisi de cesaretli olmasıydı. Onun cesaretinin boyutlarını anlayabilmek için insanları Allah'ın (c.c.) birliğine çağırdığı dönemi hatırlamak gerekir. O dönemde Arap toplumu, her şeyin yaratıcısı olan yüce Allah'ı (c.c.) unutmuş, kendi elleri ile yaptıkları putlara tapıyorlardı. Hz. Muhammed (s.a.s.), insanları, yaşam düzenlerini baştan sona değiştirecek inanca davet ediyordu. Bu davet, insanları, putlara tapmayı bırakarak Allah'a (c.c.) inanmaya çağırıyordu. Aynı zamanda zina, kumar, içki, tefecilik gibi toplum düzenini temelden sarsan her türlü kötü alışkanlıklardan vazgeçilmesini istiyordu. Ömürlerini kabilelerinin ve atalarının üstünlüğünü savunarak, bundan dolayı da ayrıcalık isteyerek geçiren insanlara, eşit olduklarını hatırlatıyordu. Ellerinden ayrıcalıkları alınan insanların ona düşmanlık yapacakları şüphesizdi. Nitekim öyle de oldu. Mekke'nin ileri gelenlerinin çoğu, ona düşman oldular. Onu, her türlü baskı aracı ile yıldırmaya, ilkelerinden ve inançlarından vazgeçirmeye çalıştılar. Ancak bunda başarılı olamadılar. Hz. Muhammed (s.a.s.), cesaretle onlara karşı durmaya devam etti. Hicretten sonra İslam dinini yok etmek için Medine'ye saldıran müşrik ordularına az sayıdaki ordusuyla karşı koydu. Onlarla ölümü göze alarak savaştı ve cesareti ve kararlılıkla mücadele etti ve sonunda Allah'ın (c.c.) yardımıyla kendisine verilen görevi başarıyla tamamladı.

➤ Hz. Muhammed'in (s.a.s.) Hakkı Gözetmedeki Hassasiyeti

Hz. Muhammed'in (s.a.s.) temel ölçüsü hak idi. Haktan daha üstün değer tanımazdı. Herkese adil davranır, adaletten asla ödün vermezdi. Onun bu özelliğiyle ilgili çok örnek verilebilir; bir gün Hz. Muhammed (s.a.s.) arkadaşlarıyla birlikteyken yanına bir adam geldi ve ağır sözler söyleyerek ondan alacağını istedi. Adamın böyle kaba bir biçimde davranmasına Peygamberimizin arkadaşları çok üzüldü. Hz. Muhammed (s.a.s.), onların adama çıkışmalarını engelleyerek "ona dokunmayınız. Zira o hak sahibidir." dedi. Adam hakkını aradığı için Hz. Muhammed (s.a.s.), onun kaba davranışına bile karşılık verilmesine müsaade etmemişti.

Sadece Müslümanlar değil, Müslüman olmayanlar da Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hakkı gözetmede ne kadar hassas olduğunu biliyordu. O dönemde yaşayan Yahudiler, hem kendi aralarında hem de Müslümanlarla olan anlaşmazlıklarında çözüm için adaletine güvendikleri Hz. Muhammed'e (s.a.s.) başvururlardı. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) yaşadığı dönemde zengin, yoksul herkes, hakkının gözetildiğinden emindi. Bu yüzden alınan kararlara herkes saygı gösteriyordu. İnsanlar, birbirine sevgi ve saygı duyuyorlardı.

➤ Hz. Muhammed'in (s.a.s.) İnsanlara Değer Vermesi

Peygamberimiz Hz. Muhammed'in (s.a.s.) yaşamının neredeyse her ânı, insanlara değer vermenin örnekleri ile doludur. O, sokağa çıktığında karşılaştığı insanlara güler yüz gösterir, selam verirdi. Onların hâl ve hatırlarını sorardı. Komşularının rahatını kaçıracak davranışlardan sakınırdı. Evine geleni güler yüzle karşılar, konuklarına ikramda bulunurdu. Kimsenin sözünü kesmezdi. Konuşurken başka şeylerle ilgilenmez, karşısındakinin yüzüne bakardı.

Hz. Muhammed (s.a.s.); insanlara makamına, zenginliğine, ırkına, cinsiyetine göre değil; insan oldukları için değer verirdi. İnsanlar arasında ayırım yapmazdı. O, birine annesi siyahi olduğu için "kara kadının oğlu" diyen Ebu Zer el-Gifârî'ye tepki göstermiş ve bu davranışının yanlış olduğunu vurgulamıştır. Hz. Muhammed'in (s.a.s.), ayırım yapmadan her insana değer verdiğinin örneklerinden birisi de mescidin temizliği ile ilgilenen siyahi bir kadının ölümünde takındığı tavidir. Hz. Muhammed (s.a.s.), cenazenin kendisine haber verilmeden gömülmesine üzülmüş ve kadının mezarına giderek onun için dua etmiştir. Hz. Muhammed (s.a.s.), sadece Müslümanlara değil, başka dinden olan insanlara da değer verir; hatta onların ölümlerine bile saygı gösterirdi. Bir gün, arkadaşları ile otururken yanlarından geçen bir cenazeyi görerek ayağa kalktı. Arkadaşları ona, cenazenin Müslüman olmayan birine ait olduğunu hatırlattılar. Bunun üzerine Hz. Muhammed (s.a.s.), "O da bir insan değil mi?" buyurdu. Hz. Muhammed (s.a.s.), insanlar arasında büyük-küçük ayırımı yapmazdı. Büyüklerle olduğu gibi çocuklarla da ilgilenirdi. Çocuklara da selam verir, isteklerini sorardı. Onların başlarını okşardı. Anne ve babanın çocuklarına vereceği en değerli hediyenin, onları ahlaklı olarak yetiştirmek olduğunu vurgulardı.

► Bir Sure Tanıyorum: Kureyş Suresi ve Anlamı

Kureyş kabilesi, Mekke'nin en önemli kabilesiydi ve Sevgili Peygamberimiz Hz. Muhammed (s.a.s.) de bu kabileye mensuptu. Kureyş suresi, Kureyş kabilesine verilen bazı ayrıcalıklardan ve nimetlerden bahsettiği için bu adı almıştır. Sure 4 ayettir ve Mekke'de nazil olmuştur. Kur'an'ın 106. suresidir.

Bütün Araplarca kutsal kabul edilen Kâbe'nin gözetimi ve burayla ilgili hizmetlerin yürütülmesi Kureyş kabilesinin sorumluluğundaydı. Bu durum, Kureyş kabilesine saygınlık ve ayrıcalık kazandırıyordu. Bu sayede kabile mensupları yazın Şam yönüne, kışın da Yemen taraflarına güvenli bir şekilde, serbestçe gidip gelirlerdi.

Bu, Allah'ın (c.c.) onlara bir nimeti ve ihsanıydı. Çünkü onlar, serbestçe dolaşmaları sayesinde rahatça ticaret yapabiliyor ve önemli kazançlar elde edebiliyorlardı. Ayrıca Allah (c.c.), Kâbe ve çevresini, Hz. İbrahim'in (a.s.) duasında da belirttiği üzere güvenli ve bereketli bir belde kılmıştı. İşte Kureyş suresi, Kureyş kabilesinin, kendisine bu nimetleri veren Allah'a (c.c.) kulluk etmeleri gerektiğini hatırlatmaktadır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 لِإِيلَافِ قُرَيْشٍ ﴿١﴾ إِيْلَافِهِمْ رِحْلَةَ الشِّتَاءِ وَالصَّيْفِ ﴿٢﴾ فَلْيَعْبُدُوا رَبَّ
 هَذَا الْبَيْتِ ﴿٣﴾ الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ ﴿٤﴾

Euzübillahimineşşeytanirracim,	Kovulmuş şeytanın kötülüklerinden Allah'a sığınırım.
Bismillâhirrahmânirrahim	Rahmân ve Rahim olan Allah'ın adıyla
Lîlâfi Kurayş.	Kureyş'e kolaylaştırıldığı,
Îlâfihim rihleteşşitâi vessayf.	Evet, kış ve yaz seyahatleri onlara kolaylaştırıldığı için
Felya'büdû rabbe hâzel beyt.	Onlar, şu evin Rabb'ine kulluk etsinler
Ellezî et'amehüm min cûin ve âmenehüm min havf.	(O Rab ki), kendilerini açlıktan doyuran ve her çeşit korkudan emin kılan.

Etkinlik 12

- Kazanım: 8.4.1. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) doğruluğu ve güvenilir kişiliği ile peygamberlerin özellikleri arasında ilişki kurar.
- 8.4.2. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) merhametli ve affedici oluşunu davranışlarında yansıtmaya özen gösterir.
- 8.4.3. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) istişareye verdiği önemi ortaya koyan örnek olaylardan hareketle gündelik hayatla ilgili çıkarımlarda bulunur.

1. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara (D/Y) olduklarını yazalım.

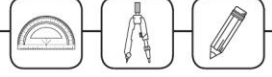
- a. D Y "Sıdk", peygamberlerin sözlerinin ve davranışlarının doğru olmasıdır.
- b. D Y "Emanet", peygamberlerin güvenilir olması demektir.
- c. D Y İslam'ın yayılmasında güvenilir olmanın etkisi olmamıştır.
- d. D Y "Muhammedü'l emin", peygamberimizin güvenilir olması demektir.
- e. D Y Peygamberimiz eşine, eşi de peygamberimize çok güveniyordu.
- f. D Y Peygamberimiz bazı insanların incitilmesine göz yumardı.
- g. D Y Hz. Muhammed (s.a.s.) merhametli olduğu için insanları affederdi.
- h. D Y Peygamberimiz asla oç alma yoluna gitmemiştir.
- i. D Y İstişare, kendi görüşünü başkalarına dayatma anlamına gelir.
- j. D Y Peygamberimiz ailevi meselelerini istişareyle sonuçlandırır.
- k. D Y İstişareyle alınan kararlar, ortak aklın ürünü olan kararlardır.
- l. D Y İstişare, şura, meşveret ve danışma aynı anlama gelen kavramlardır.

2. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

- a. Sıdk yalan söylememek ve doğru davranışlı olmak gibi anlamlara gelir.
- b. Emanet peygamberlerin güvenilir olmaları anlamına gelir.
- c. Peygamberimiz Mekke'deki en güvenilir kişi olduğu için İslam kolayca yayılmıştır.
- d. Peygamberimiz çok merhametli ve şefkatliydi.
- e. Peygamberimiz kendisine en büyük acıları yaşatanları bile affetmeyi yeğlemiştir.
- f. Danışarak iş yapanın yanlışlık ihtimali çok düşüktür.
- g. Danışan dağ aşmış, danışmayan düz yolda şaşmış.

İslam	Affetmeyi	Merhametli	Sıdk	Danışarak	Dağ	Güvenilir
-------	-----------	------------	------	-----------	-----	-----------

Etkinlik 12

3. Aşağıda verilen ifadelerde boş bırakılan yerleri tamamlayalım.

- a. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) üstün ahlâkı, doğruluğu, dürüstlüğü ve güvenilirliği, yaşadığı toplumda O'nun **Muhammedü'l-emin** olarak anılmasına sebep olmuştur.
- b. Peygamberimiz kimsesizlerin ve **yetimlerin** korunmasına özen gösterirdi.
- c. **Sıdk** Peygamberlerin doğru olmaları ve yalan söylememeleri anlamına gelen bir sıfattır.
- d. Bütün peygamberlerin güvenilir olmalarını **emanet** sıfatıyla nitelendiririz.
- e. Peygamberimiz, çok **şefkâtlî** ve çok merhametliydi.
- f. Hz. Muhammed (s.a.s.), çocuk, genç, yaşlı; erkek, kadın ayırt etmeksizin insanların, **çocukların** üzülmelerine üzülen bir kimseydi.
- g. Hz. Muhammed (s.a.s.), çok merhametli olduğu ve insanlara değer verdiği için kimseye **kırıcı** davranışta bulunmazdı.
- h. Hz. Muhammed (s.a.s.), "Merhamet etmeyene **merhamet** edilmez." buyurmuştur.
- i. Hz. Muhammed (s.a.s.), düşmanı yok etmeyi değil, **gönlünü kazanmayı** ilke edinmişti.
- j. **İstişare**; başkalarıyla fikir alışverişinde bulunmak, danışarak karar vermek demektir.
- k. Peygamberimiz sadece aile içi meselelerini değil **diğer** meseleleri de istişare ile çözüme kavuşturma yoluna giderdi.
- l. Hayatımızı ilgilendiren konularda o konuda bilgi sahibi kimselerin **düşünce ve görüşlerine** baş vurmalıyız.

4. Aşağıdaki görsellerin ilgili oldukları kavramları (emanet, sadakat, istişare) altlarına yazalım.

Sıdk (sadakât)

İstişare

Emanet

1. Peygamberimizin en yakın arkadaşı Hazreti Ebu Bekir'e, "son derece doğru sözlü, asla yalan söylemeyen, sözünde duran, gerçek olduğuna inandığı şeyi onaylamakta tereddüt göstermeyen kimse" anlamında, "es-Sıddık" lakabı verilmiştir.

Buna göre, Hz. Ebu Bekir'in peygamberlerin hangi sıfatını içselleştirdiği söylenebilir?

- A) Emanet
B) Azim
C) Sıdk
D) Üsvei hasene

2. Hz. Muhammed (s.a.s.), "Müslümanlar arasında kim yiyecek ve içeceğini üstlenecek şekilde bir yetimi sahiplenirse Allah onu mutlaka cennete ulaştırır. Ancak affedilmeyecek bir günah işlemişse o başka..." buyurarak, yetimleri sahiplenip, onlara kol kanat gerenleri cennetle müjdelemiştir.

Peygamberimizin bu yaklaşımında hangi ahlaki ilkesi öne çıkmaktadır?

- A) Güvenilir oluşu
B) Merhametli oluşu
C) Sadakatli oluşu
D) İstişareyi önemsemesi

3. **Mevlana'nın, "şefkat ve merhamette güneş gibi ol" sözünde aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?**

- A) "Herkesine karşı şefkat ve merhametle davranılmalı"
B) "Merhametten maraz doğar."
C) "Merhamet etmeye, merhamet edilmez."
D) "Hak etmese de herkese şefkat ve merhamet gösterilebilir."

4. Hande, her sabah evlerinin önündeki kedilere yiyecek veriyor ve onların başlarını okşuyordu. Aslında yaratılan bütün canlıları seviyordu. "Onlar için ne yapılsa azdır!" diyerek çevresinde de duyarlık oluşturmaya gayret ediyordu.

Buna göre Hande için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hande, hayvanlara insanlardan daha çok değer verir.
B) Hande sıkı bir çevre dostudur.
C) Hande merhametli olmayı ilke haline getirmiştir.
D) Hande'nin kedilerden başka hayvan sevmediği söylenebilir.

5. **Aşağıdaki davranışlardan hangisi, merhametli ve şefkatli olmayla bağdaşan bir davranış değildir?**

- A) Selma'nın, annesi hasta olduğu için üzülmesi
B) Kadri'nin, futbol maçında arkadaşına faul yapması
C) Şerife'nin, sokak kedilerine mama vermesi
D) Burhan'ın, üzülen kardeşini teselli etmesi

6. Gittiği liseyi kimseye sormadan tercih eden Dilek, daha sonra çok pişman oldu. "Neden daha iyi bir liseyi yazmadım ki?" diye hayıflanıp durdu. Sorsaydı bir bilene, kendisini yakından tanıyanlara ya da yeteneklerini iyi bilen rehber öğretmenine, o zaman tercihi hiç başını ağrıtmayacaktı.

Dilek'in yanlış tercihte bulunmasının en önemli nedeni aşağıdakilerden hangisi olabilir?

- A) Dilek, istişare etmeyi henüz daha ilke haline getirememiştir.
B) Dilek, çevresindekilere gerektiği kadar güvenmemiştir.
C) Dilek'in psikolojik sorunları yanlış tercihinde etkili olmuştur.
D) Dilek, toplu halde yaşamının kurallarını içselleştirememiştir.

Etkinlik 13

- Kazanım: 8.4.4. Muhammed'in (s.a.s.) cesaret ve kararlılığını örnek olaylarla açıklar.
 8.4.5. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hakkı gözetmedeki hassasiyetine örnekler verir.
 8.4.6. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) insanlara verdiği değeri örneklerle açıklar.

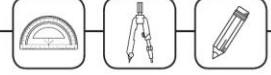
1. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara doğru ise "D", yanlış ise "Y" yazalım.

a.	Hz. Muhammed (s.a.s.) İslam'ın değerleriyle gönderildiği toplumu dönüştürmeyi başarmıştır.	D
b.	Peygamberimiz, İslam'ın bazı değerleri konusunda taviz vermiştir.	Y
c.	Hz. Muhammed'in (s.a.s.), azimli ve kararlı bir duruşu vardı.	D
d.	Peygamberimiz, İslam'ı anlatmaktan asla bir adım geri durmamıştır.	D
e.	Peygamberimiz, insan haklarına çok önem veriyordu.	D
f.	Peygamberimiz, adalet konusunda yakınlarını zaman zaman kayırıyordu.	Y
g.	Hz. Muhammed (s.a.s.), sadece önemli kişilere selam verirdi.	Y
h.	Peygamberimiz, hakkın yılmaz savunucusuydu.	D
i.	Peygamberimiz, insan ilişkilerinde incitmeyi ilke edinmişti.	Y
j.	Peygamberimiz, kendisiyle herkesin konuşabildiği mütevazı bir önderdi.	D
k.	Hz. Muhammed (s.a.s.), ayırım yapmadan bütün insanlara değer verirdi.	D
l.	Hz. Muhammed (s.a.s.) insanlara tepeden bakmaz, tevazuyla yaklaşırdı.	D

2. Aşağıda verilen ifadelerde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

- a. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) özelliklerinden birisi de İslam'ı anlatmaktan geri durmamasıydı. Onun **cesaretinin ve azminin** boyutlarını anlayabilmek için insanları Allah'ın (c.c.) birliğine çağırdığı dönemi hatırlamak gerekir.
- b. Peygamberimiz tanımadığı kimselere ve çocuklara bile **selam** verirdi.
- c. Hz. Muhammed (s.a.s.) hakkı anlatmada kararlı ve **azimliydi.**
- d. Peygamberimiz sapkın kavmini kararlı bir şekilde **İslam'a** davet ediyordu.
- e. Peygamberimiz komşu **hakkına** önem veriyordu.
- f. Hz. Muhammed (s.a.s.), herkesin kendisiyle **iletişim** kurabildiği bir insandı.
- g. Muhammed (s.a.s.), konuştuğu kişiye **vücudunu** dönerek konuşurdu.
- h. Hz. Muhammed (s.a.s.), İslam'ın kurallarının uygulanmasında **asla taviz** vermezdi.
- i. Hz. Muhammed (s.a.s.), insanlarla iyi **ilişkiler** kurmaya çok önem vermiştir.
- j. Peygamberimizin en öncelikli meselelerinden biri, **hak** ve adaletti.
- k. Peygamberimiz, İslam'ı anlatmadaki **kararlılığıyla** insanlığa örnek olmuştur.
- l. Hz. Muhammed (s.a.s.), incinse de **incitmemeyi** ilke edinmiştir.

Etkinlik 13

3. Tabloda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

a.	Peygamberimiz, empatik davranarak insanları anlamaya çalışırdı.
b.	Hz. Muhammed (s.a.s.), komşularıyla iyi geçinirdi.
c.	Peygamberimiz, karşılaştığı insanlara hal ve hatırlarını sorardı.
d.	Peygamberimiz, adalet karşısında kimseyi kayırmazdı.
e.	Peygamberimiz, hakkı savunmada azimli ve kararlıydı.
f.	Peygamberimiz, hak bildiği davadan bütün tekliflere rağmen vaz geçmemiştir.
g.	Hz. Muhammed (s.a.s.), insanları puta tapmaktan vaz geçirip tevhit iklimine davet ediyordu.

Hal ve hatırlarını	Azimli	Adalet	Hak	Tevhit	Empatik	Komşularıyla
--------------------	--------	--------	-----	--------	---------	--------------

4. Aşağıdaki görselleri, hak, azim ve değer verme konularıyla ilişkilendirerek birer cümleyle açıklayalım.

Başarı, azmin ve sebatın meyvesidir.

Adaletten taviz verilmemelidir.

Büyüklerimize değer vermeliyiz.

5. Peygamberimizin ahlakıyla kendi ahlakımızı karşılaştıralım.

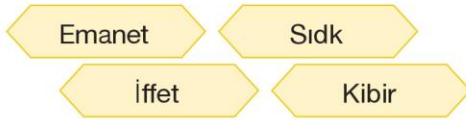
	Hz. Muhammed (s.a.s.)	Ben de
a.	Doğru sözlüydü.	Doğru sözlü olacağım, davranışlarıma da dikkat edeceğim.
b.	Şefkatli ve merhametliydi.	Şefkatli ve merhametli olmaya çalışacağım.
c.	Güvenilir bir kişiydi.	Peygamberimizin güvenilirliğini ilke edineceğim.
d.	İşlerini danışarak yapardı.	Önemli konuları istişareyle halletmeye çalışacağım.
e.	İslam'ı yaşadı ve cesurca anlattı.	Hak ve hakikatleri anlatmada cesur olacağım.
f.	Hakkı gözetirdi ve âdildi.	Hakkı gözetmeyi ilke edineceğim.
g.	Ayırt etmeksizin herkese değer verirdi.	Herkese değer vermeye çalışacağım.
h.	Şaka bile olsa yalan söylemezdi.	Yalana asla pirim vermeyeceğim.
i.	Hata yapanları affederdi.	Hata yapanları affetmeye çalışacağım.
j.	Aile fertlerine değer verirdi.	Aile bireylerimin hepsine değer vereceğim.

1. Hz. Peygamber en zor ve en tehlikeli durumlarda bile inancını kaybetmemiş, yılgınlığa ve endişeye düşmemiş, ümitsizliğe kapılmamış soğukkanlılıkla akıl ve hayal ötesi bir cesaretle İslam'ı anlatmaya devam etmiştir.

Buna göre peygamberimiz için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Peygamberimiz oldukça merhametliydi.
 B) Peygamberimiz son derece güvenilir bir insandı.
 C) Peygamberimiz azimli ve kararlıydı.
 D) Peygamberimiz merhametli ve affediciydi.

2.

Yukarıdaki kavramlardan hangisi peygamberlere ait bir özellik değildir?

- A) Emanet
 B) Sıdk
 C) İffet
 D) Kibir

3. Asırlardır ağaca, ateşe, taşta, doğaya tapan, onları put edinen insanların tek Allah'a iman etmelerini sağlamak, uydurma ve düzmecelelerin yerine Hakk'ı koymak, gücün-kuvvetin-malın-mülkün yaldızlı yüzünü elinin tersiyle itmek, o devirde kolay bir iş değildi. Yer yerinden oynardı, nitekim öyle oldu. O kadar güçlü kişiler varken bir yetim geliyor, "şimdiye kadar taptıklarınızı bırakın, yanlış yoldasınız." diyordu. Bu hâliyle O (s.a.s.), bütün bir dünyayı karşısına almış oluyordu.

Bu paragrafta aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Peygamberimiz dünya malına ve makamlara değer vermiyordu.
 B) Peygamberimiz cesur ve azimliydi.
 C) Peygamberimiz inanmayanlara savaş ilan ediyordu.
 D) Peygamberimiz, inkârlarından dolayı insanları kınıyordu.

4. • Muhatabını ciddiye alırdı,
 • İnsanlarla karşılaştığında ilk selam veren kendisi olurdu.
 • Konuşanların konuşmalarını dikkatle dinlerdi.

Buna göre Hz. Muhammed (s.a.s.) için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Hz. Muhammed (s.a.s.) güvenilir biriydi.
 B) Hz. Muhammed (s.a.s.) insanlara değer verirdi.
 C) Hz. Muhammed (s.a.s.) merhametli ve şefkatliydi.
 D) Hz. Muhammed (s.a.s.) azimli ve kararlıydı.

5. Hz. Muhammed (s.a.s.) sadece yaşadığı döneme ve topluma örnek olmamıştır. O, kıyamete kadar yaşayacak olan bütün insanlara örnektir. Doğruluğu, güvenilirliği, merhameti ve affediciliğiyle insanları iyiye ve güzele yönlendirmiştir.

Buna göre Peygamberimiz için;

- I. Doğru ve doğruluktan taviz vermemiştir.
 II. Çok merhametli ve şefkatli tavırlarıyla örnek olmuştur.
 III. İnsanları tevhide davet etmede ilkeli davranmıştır.

Maddelerinden hangisi söylenebilir?

- A) I ve II.
 B) II ve III.
 C) I ve III.
 D) I, II ve III.

6. I. Yahudi birinin cenazesi geçerken ayağa kalkması
 II. Ölülerin arkasından olumsuz konuşulmasını yasaklaması
 III. Kabirlerin üzerine oturulmasını yasaklaması
 IV. İslam'ın güzelliklerini azimle anlatması

Yukarıdakilerden hangileri peygamberimizin direkt olarak insanlara değer vermesiyle ilgilidir?

- A) I ve IV
 B) III ve IV
 C) II ve III
 D) I, II ve III

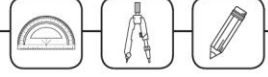
Etkinlik 14

- Kazanım: 8.4.7. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) örnek davranışlarının toplumsal hayattaki önemini değerlendirir.
8.4.8. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) hikmetli söz ve davranışlarıyla insanları iyiye ve güzele yönlendirdiğini fark eder.
8.4.9. Kureş suresini okur ve anlamını söyler.

1. Aşağıdaki davranış ve hadislerin toplumsal veya bireysel hayatla ilgili olduklarını "✓" işaretiyle belirtelim.

	Davranış veya hadis-i şerifler	Bireysel hayat	Toplumsal hayat
1.	"Hediyeleşiniz; zira hediye, kalpteki kin ve nefreti yok eder."	✓	✓
2.	"Küçüklerimize merhamet etmeyen ve büyüklerimize saygı göstermeyen bizden değildir."		✓
3.	Hz. Muhammed (s.a.s.) gece namazlarını (teheccüd) hiç ihmal etmezdi.	✓	
4.	"Allah katında en makbul insan, karşılaşmada selama önce davranandır."	✓	✓
5.	Hz. Muhammed (s.a.s.), ince, nazik ve zarif bir insandı.	✓	
6.	"İyiliğin hiçbir çeşidini sakın küçümseme. Hatta kardeşini güler yüzle karşılayan bile olsa."	✓	✓
7.	Peygamberimiz insanlara çok değer verir, insanlarla iç içe yaşar, onlardan biri gibi hayatını devam ettirirdi.	✓	
8.	Peygamberimiz ramazandan sonra şevval ayında da altı gün oruç tutardı.	✓	
9.	Hz. Muhammed (s.a.s.) kimseyle çekişmez, kötü söz söylemez, kimseyi ayıplamazdı. Cimrilikten uzaktı. Hoşlanmadığı şeyle ilgilenmezdi.	✓	
10.	"Kişi öfkelendiğinde 'Allah'a sığınıyorum' derse, öfkesi gider."	✓	
11.	"Zandan sakının. Çünkü zan, insanın içinden geçen en yalancı düşüncedir."	✓	
12.	"İlim öğrenmeye çalışsan, evine dönünceye kadar, Allah yolundadır."	✓	
13.	"Kadere iman, kaygı ve üzüntüyü giderir."	✓	
14.	"Dinde aşırı gitmekten sakının. Çünkü sizden öncekiler, ancak dinde aşırı gitmekle yok oldular."	✓	✓
15.	"İki Müslüman karşılaşır, birbirlerinin ellerini tutar, tokalaşırlarsa, Allah mutlaka onların bu halde iken yaptıkları dualarını kabul eder. Ellerini birbirinden ayırmadan günahlarını affeder."		✓
16.	"Din kardeşine gelen bir dert ve kötülükten dolayı sakın sevinme. Sonra Allah, onu rahmetiyle kuşatır da, seni imtihan eder (aynı derdi senin başına verir)."		✓

Etkinlik 14

1. Aşağıdaki davranış ve hadislerin toplumsal veya bireysel hayatla ilgili olduklarını "✓" işaretiyle belirtelim.

	Davranış veya hadis-i şerifler	Bireysel hayat	Toplumsal hayat
a.	"Ekmeğe saygı gösterin. Çünkü Allah onu değerli kılmıştır. Kim ekmeğe değer verirse, Allah da ona değer verir."		✓
b.	"Geveze, utanmaz ve cimri olması, kişiye kötülük olarak yeter."	✓	
c.	"Doğru bir sözü işitip sonra da onu din kardeşine ulaştırarak öğretmen, ne güzel bir hediyedir."		✓
d.	"Dünyada yaşanan dert ve sıkıntılar (musibetler) yüzlerin kâr ettiği kıyamet gününde, sahibinin yüzünü ak ederler."	✓	
e.	Hz. Peygamber (s.a.s.), öylesine tane tane konuşurdu ki, kelimelerini saymak isteyen sayabilirdi.	✓	
f.	"Her duyduğunu söylemesi, kişiye günah olarak yeter."		✓
g.	"İnsanlara layık oldukları değeri verin."		✓
h.	"Devamlı herkesle kavga ve çekişme halinde olman, günah olarak sana kâfidir."		✓
i.	"Çocuklarınıza değer verin ve onları güzelce terbiye edin."		✓
j.	"Kim günah işleyip de tövbe eden kimseyi, işlediği o günah-tan dolayı kınarsa, kendisi o günahı işlemeyen ölmez."		✓
k.	"Allah eski dostluğu devam ettirmeyi, yani vefalı olunmasını sever. Öyle ise, onu devam ettirin."		✓
l.	"Biriniz gönlünden, Müslüman kardeşine faydalı bir öğüt geçiriyorsa, onu söyleyin."		✓
m.	"Biriniz kızdıığında sussun."	✓	

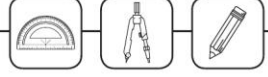
2. Kureyş suresinden ilkeler çıkaralım.

I. Yaz ve kış mevsimlerinde verdiği nimetlerden dolayı Allah'a şükredilmelidir.

II. Kâbe'nin bakımı, Müslümanların en öncelikli meselesidir.

III. Kutsal değerler tarihin her döneminde önemini korur.

Etkinlik 14

3. Aşağıdaki cümlelerden doğru olanların başına (D), yanlış olanların başına (Y) yazalım.

	İfadeler	D/Y
1.	H. Muhammed'in (s.a.s.) karşılaştığı insanlara selam vermesi, onun sabırlı olduğunu gösterir.	Y
2.	H. Muhammed (s.a.s.), kendisine yapılan kötülükleri affederdi.	D
3.	H. Muhammed (s.a.s.) peygamber olduğu için her işte tek başına karar verirdi.	Y
4.	H. Muhammed'in (s.a.s.) sabırlı ve cesaretli olmasının, İslam dininin yayılmasında önemli etkisi olmuştur.	D
5.	H. Muhammed (s.a.s.) çocukları çok severdi.	D
6.	H. Muhammed (s.a.s.) 24 saatlik zamanının tamamını iyi değerlendirirdi.	D
7.	H. Muhammed (s.a.s.), ailesiyle ilgili kararları tek başına verirdi.	Y
8.	H. Muhammed (s.a.s.), toplumsal konuları arkadaşlarının görüşlerini alarak karara bağlardı.	D
9.	H. Muhammed (s.a.s.), davet edildiği yere mutlaka giderdi.	D
10.	H. Muhammed (s.a.s.), şaka dahi olsa asla yalan söylememiştir.	D
11.	H. Muhammed (s.a.s.), mütebessim bir çehreye sahipti.	D
12.	H. Muhammed'in (s.a.s.), zaman zaman kızdığı ve öfkelenildiği görülmüştür.	Y
13.	H. Muhammed'in (s.a.s.) doğruluğunu anlatan sıfatı "emanet"tir.	Y
14.	Peygamberlerin en önemli sıfatlarından biri de "sıdk" tır.	D

4. Kureyş suresinde boş bırakılan yerleri tamamlayınız.

Euzübillahimineşşeytanirracim,
Bismillahirrahmanirrahim

- Liîlâfi Kurayş.
- îlâfihim rihleteşşitâi vessayf.
- Felya'büdû rabbe hâzel beyt.
- Ellezî et'amehüm min cûin ve êmenehüm min havf.

5. Kureyş suresinde işlenen konular nelerdir?

1. Kureyş kabilesinin değerli oluşu
2. Nimetler için şükür bilincinin kazanılması
3. Kâbe'nin önemini koruması

1. Aşağıdaki davranışlardan hangisi "üsvei hasene" kavramıyla ilişkilendirilebilir?

- A) İnsanlarla kavgacı bir üslupla tartışmalara girmek
B) Dini yaşamaya çalışırken şekilciliği esas kabul etmek
C) Konuşmaların her ortamda akademik bir dille yapılması
D) Konuşurken tıpkı peygamberimiz gibi tane tane konuşmak

2. "Doğruluk sadece söze özgü ve sözden beklenen bir ilke olmadığı gibi; doğrunun zıddı olan yalan da sadece sözle ilintili değildir. Şu iyi bilinmelidir ki susarak yalan üzere hayat sürenler, vicdanlarının sesine kulak vermeyenlerdir."

Aşağıdaki cümlelerden hangisi bu paragraftan çıkarılabilecek sonuçlardandır?

- A) Susanlar hep yalancılar olmuştur.
B) Doğruluk ve yalan sadece sözle ilintili olmayabilir.
C) Doğruluk sadece sözle ilgili bir kavramdır.
D) Susanlar konuşanlardan daha fazla yalan söylemişlerdir

3.

- Doğru olanı kabul etmek
- Doğru söz söylemek
- Verdiğimiz sözde durmak
- Doğru söze uygun davranmak

Verilen açıklamalar aşağıdaki kavramlardan hangisiyle doğrudan ilgilidir?

- A) Nezaket
C) Merhamet
B) Sıdk
D) İstişare

4. "Sadaka, kişinin rabbine, kendine ve bütün insanlara karşı sadakatini gösteren her davranıştır. Yani sıdk üzere olan sadıkların davranışdır sadaka."

Buna göre aşağıdaki hadislerden hangisi anlamca diğerlerinden farklıdır?

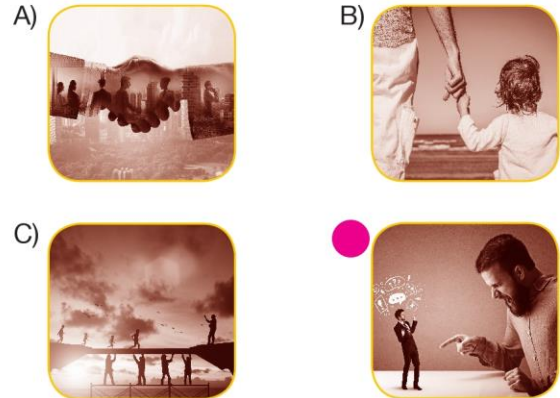
- A) "Yolda insanlara eziyet veren bir şeyi kaldırıp atman sadakadır."
B) "Sanat ehline yardımcı olmanız sadakadır."
C) "Yolunu kaybedene yol göstermeniz sadakadır."
D) "Namaz için attığınız her adım sadakadır."

5. Dikkat çekmek istediğinde konuşmasında geçen önemli cümleleri üçer defa tekrar ederdi. Şaka yaparken kimseyi kırmaz, doğru olmayan bir şeyi söylemez ve kimseyi yanıltmazdı. Karşısındakini dinlediğini ve anladığını göstermek için yüzüne bakarak konuşurdu.

Verilen bilgiler, Hz. Muhammed'in (s.a.s.) daha çok hangi özelliğiyle ilgilidir?

- A) Güvenilir oluşuyla
B) Dürüst oluşuyla
C) İnsanlara değer vermesiyle
D) Güzel konuşmasıyla

6. Aşağıdaki görsellerden hangisi güven kavramıyla ilişkilendirilemez?

İslam Dininin Temel Kaynakları

➤ 1. Kur'an-ı Kerim

Yüce Allah (c.c.), Hz. Âdem'den (a.s.) Hz. Muhammed'e (s.a.s.) kadar insanlığa yol gösterecek peygamberler göndermiştir. Emir, yasak ve öğütlerinin yer aldığı vahiylerle peygamberlerini desteklemiştir. Vahiylerin bir kısmı, tamamlanmasının ardından sahifeler ve kitaplar şeklinde yazıya geçirilmiştir. İncil, Tevrat, Zebur ve Kur'an ilahi mesajın kitaplaşmış örneklerindedir.

Kur'an-ı Kerim, İslam dininin iki temel kaynağından ilkidir. Allah (c.c.) tarafından, Hz. Muhammed'e (s.a.s.) indirilen vahiylerin bir araya getirildiği son ilahi kitaptır. İslam dininin en temel kaynağıdır. Başlıca inanç, ibadet, ahlak ile aile ve toplum düzenine dair konularda insanlara yol göstericidir.

İslam dininin ikinci temel kaynağı, Hz. Peygamber'in (s.a.s.) örnek hayatını ifade eden "**Sünnet**"tir. Hz. Muhammed (s.a.s.), Allah'tan (c.c.) aldığı vahiyleri hayatında uygulayarak Müslümanlara örnek olmuştur. Sünneti öğrenmek için güvenilir kaynak olarak kütüb-i sitte (altı kitap) hadis kitaplarından yararlanılabilir. "Kütüb-i sitte" olarak bilinen ve Peygamberimizin hadislerinin (sözlerinin) yer aldığı altı kaynak eser şunlardır: Sahih-i Buhari, Sahih-i Müslim, Sünen-i Ebu Davut, Sünen-i İbni Mace, Sünen-i Tirmizi ve Sünen-i Nesai.

➤ 2. Sünnet

İnanç, ibadet, ahlak, muamelât (aile ve toplum düzenine dair konular), peygamberlerin ve geçmiş milletlerin kıssaları Kur'an'ın ana konuları arasında yer alır.

- Kur'an-ı Kerim'in en temel konusu, inançtır. İnanç, kelime olarak inanılan şey, itikat, iman ve birine duyulan güven gibi anlamlara gelmektedir. Dinî terim olarak ise yüce Allah'ın peygamberleri aracılığıyla gönderdiği ilkeleri onaylamak ve bunların doğruluğunu tereddüt etmeden kabul etmek demektir. İnanmak, insana bazı sorumluluklar yükler. Allah'a (c.c.) inanan bir kimse, ibadet ve ahlak konusundaki görevlerini bilinçli bir şekilde yerine getirmeye gayret eder. İslam inancının temeli tevhide dayanır. Tevhit, Allah'ın (c.c.) tek olduğuna; eşi, benzeri ve ortağının bulunmadığına inanmaktır. Tevhide inanmak, aynı zamanda imanın diğer şartlarının da kabul edilmesi anlamına gelir.

Hatırlayalım:

"İmandır o cevher ki, ilahi ne büyüktür.
İmansız olan paslı yürek, sinede yükür."

(Mehmet Âkif Ersoy)

İman bir bütündür. Nasıl ki damarlardan biri tıkalı olduğunda kalp ritmini kaybeder, aynı şekilde imanı besleyen inanç esaslarından birinin eksikliği imanın gücünün ve kuvvetinin zayıflamasına ve zamanla da yok olmasına sebep olabilir.

- Yüce Allah (c.c.), kulunun kendisine olan inancındaki samimiyetini davranışlarıyla göstermesini ister. Bu samimiyetin en açık göstergesi, Allah'a (c.c.) yönelerek O'na (c.c.) ibadet etmektir. Bu nedenle Kur'an-ı Kerim'de inanç esaslarının yanında ibadetlere de yer verilmiştir. İbadetin amacı, insanın yaratılış gayesi olan kulluk görevini yerine getirmektir. Bu durum, Kur'an-ı Kerim'de: "Ben cinleri ve insanları, ancak bana kulluk etsinler diye yarattım." (Zariyat suresi, 56. ayet) ayetiyle dile getirilmektedir. Bu görevin yerine getirilmesi, ibadetlerin doğrudan doğruya Allah (c.c.) rızası için yapılmasını gerektirir. Kişi ibadet ederek, Allah'a (c.c.) olan sevgi, saygı ve bağlılığını davranışlarıyla göstermiş olur. Kur'an'da namaz, oruç, zekât ve hac gibi başlıca ibadetler emredilir.

- İslam dininin en temel gayesi, insanı güzel ahlak sahibi kılmaktır. Kur'an-ı Kerim'in pek çok ayetinde iman ve amel kelimeleri birlikte kullanılır. Bu nedenle Kur'an-ı Kerim, iman ve ibadet konularındaki sorumluluklarımızın yanında ahlaki sorumluluklarımızı da bizlere hatırlatır. Kur'an-ı Kerim'de güzel ve yararlı davranışlar övülür ve emredilir. Doğruluk, cömertlik, adaletli olmak, akrabalık haklarını gözetmek, anne-babaya iyilik etmek, yetimlerin haklarını korumak gibi pek çok davranış, Kur'an'da emredilen erdemli davranışlardandır. Yüce Allah (c.c.), bir ayette: 'Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutun, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Herhangi bir topluluğa duyduğunuz kin, sizi adaletsiz davranmaya itmesin. Adaletli olun; bu, takvâya daha uygundur. Allah'tan korkun. Şüphesiz Allah yaptıklarınızdan haberdardır.' (Maide suresi, 8. ayet) buyurarak haksızlığı önlemeyi ve adaletli davranmayı emretmiştir. Kibir, adaletsizlik, zan ve gıybet gibi davranışlarda bulunmayı da yasaklamıştır. Bu hususta da yüce Allah (c.c.); "Ey iman edenler! Zannın çoğundan sakının; çünkü bazı zanlar günahdır. Gizlilikleri araştırmayın, birbirinizin gıybetini yapmayın; herhangi biriniz, ölmüş kardeşinin etini yemekten hoşlanırmı? Bak bundan tiksindiniz! Allah'a itaatsizlikten de sakının. Allah tövbe-leri çokça kabul etmektedir, rahmeti sonsuzdur." (Hucurat suresi, 12. ayet) buyurarak insanlar arası ilişkileri bozan kötü davranışları yasakladığını bildirmiştir.

- Kur'an'da emredilen ve öğütlenen ahlaki ilkeler; sosyal hayatı düzenlemeyi, toplumsal huzuru sağlamayı ve birlik, beraberlik, dayanışma gibi toplumu birbirine bağlayan değerleri yaşatmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla Kur'an, her türlü iyiliğin teşvik edilmesi; doğruluk, dürüstlük, yardımlaşma ve cömertlik gibi değerlerin yüceltilmesi; emaneti koruma, verilen sözde durma, kazancı helal yollarla elde etme gibi ahlaki davranışları öğütler. Bu ahlaki ilkelere uyan toplumlarda huzur, barış ve güven ortamı oluşur. Böyle bir toplumda da iyilik ve güzelliklerin yaygınlaşması kolaylaşır.

- Kur'an-ı Kerim'in bir diğer ele aldığı konu kıssalardır. Geçmişte yaşayan ümmetlerin, peygamberlerin ve bilge kimselerin hayatları kıyamete kadar yaşayacak olan insanların gözlerinin önlerine ibret tabloları olarak sunulmaktadır.

- Kıssalarda, peygamberlerin kavimlerini tevhid inancına davet etmeleri, tebliğ yaparken karşılaştıkları zorluklar, inkârcıları ikna etmek için gösterdikleri mucizeler, inananların ve inkâr edenlerin akibeti anlatılır. Ayrıca peygamberlerin örnek şahsiyetleri, insanlarla kurdukları iletişimden de bahsedilir.

- Kur'an-ı Kerim, kıssalar yoluyla geçmiş milletlerin sergiledikleri tutumun sonucunu göstererek iyiliğe teşvik edip, kötülükten sakındırır. Kur'an kıssalarının bir amacı da Hz. Peygambere inanmayan müşrikleri uyarmak ve Peygamberle beraber ilk Müslümanların yaşadıkları sıkıntılara karşı dayanma güçlerini arttırmaktır.

- Kıssalar, geçmişte meydana gelen olayları haber vermektense ibaret değildir. Yaşadığımız döneme de ışık tutar ve Müslümanlara kılavuzluk eder.

Etkinlik 15

Kazanım: 8.5.1. İslam dininin temel kaynaklarını tanıır.
8.5.2. Ayetlerden hareketle Kur'an'ın ana konularını sınıflandırır.

1. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara "✓" işareti koyalım.

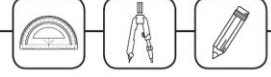
İfadeler	D	Y
a. İslam dininin birinci temel kaynağı, Kur'an'dır.	☒	☐
b. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) söz, fiil ve takrirlerine "iman" denir.	☐	☒
c. Hz. Muhammed'in (s.a.s.) davranışlarına kavli sünnet denir.	☐	☒
d. Zebur, Hz. Musa peygambere gönderilen kutsal kitaptır.	☐	☒
e. Kur'an'ın konularından biri de kıssalardır.	☒	☐
f. Tevhit, Allah'ın (c.c.) bir ve tek olduğuna; eşi, benzeri ve ortağının olmadığına inanmaktır.	☒	☐
g. Güvenilir hadis kaynaklarından biri Sünen-i Tirmizi'dir.	☒	☐
h. Vahiy, peygamberlerin kendilerine ait sözlerine denir.	☐	☒
i. Kur'an'ın en temel konusu ibadettir.	☐	☒
j. Kur'an'ın isimlerinden biri, Furkan'dır.	☒	☐
k. İtikat ile ibadet aynı anlama gelen kavramlardır.	☐	☒
l. Allah insanları kendisine kulluk etmeleri için yaratmıştır.	☒	☐

2. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

- a. Kur'an'ın isimlerinden olan **el-Furkan** doğruyu yanlıştan ayırmak anlamına gelir.
- b. **Sünnet**, İslam dininin ikinci kaynağıdır.
- c. Peygamberimizin onayladığı davranışlara **takriri** sünnet denir.
- d. **Kütüb-i sitte** güvenilir altı hadis kitabı demektir.
- e. Namaz, Kur'an'ın **ibadetle** ilgili konularındandır.
- f. **Yalan** Kur'an'da yasaklanan ahlaki konulardan biridir.
- g. Kadere iman, Kur'an'da ele alınan **inanç** ile ilgili bir konudur.

İnanç	Sünnet	İbadetle	Takriri	el-Furkan	Yalan	Kütüb-i sitte
-------	--------	----------	---------	-----------	-------	---------------

Etkinlik 15

3. Aşağıdaki ayetlerin eşleştikleri konularla ilgili olan alanı işaretleyelim.

Ayetler	İnanç	İbadet	Ahlak	Muameleat	Kıssa
a. "Kim İslâm'dan başka bir din arama çabası içine girse, bilsin ki bu, kendisinden asla kabul edilmeyecek ve o, ahirette ziyan edenlerden olacaktır." (Âl-i İmran suresi, 85. ayet)	✓				
b. "Allah'a kulluk edin ve ona hiçbir şeyi ortak koşmayın..." (Nisa suresi, 36. ayet)	✓	✓			
c. "İşte sana anlatmakta olduğumuz eski beldelerin haberleri! Kiminin izleri hâlâ ayakta, kimi de biçilip yere serilmiş." (Hud suresi, 100. ayet)					✓
d. "Allah'ın elçisi ve müminler, rabbinden ona indirilene iman ettiler. Her biri Allah'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandılar. "O'nun elçileri arasında ayırım yapmayız" ve "İşittik, itaat ettik, bağışlamamı dileriz rabbimiz, gidiş sanadır" dediler." (Bakara suresi, 285. ayet)	✓				
e. "Sen elbette üstün bir ahlâka sahipsin." (Kalem suresi 4. ayet)			✓		
f. "...İşleri de aralarındaki danışma ile yürür..." (Şura suresi, 38. ayet)				✓	
g. "Ey insanlar! Sizi ve sizden öncekileri yaratan rabbinize kulluk edin ki takvaya eresiniz." (Bakara suresi, 21. ayet)		✓	✓		
h. "Allah size, emanetleri mutlaka ehline vermenizi ve insanlar arasında hükmettiğiniz zaman adaletle hükmetmenizi emreder..." (Nisa suresi, 58. ayet)			✓	✓	
i. "Sahte tanrılara kulluk etmekten kaçınan, yüzünü ve özünü Allah'a çevirenlere müjdeler olsun. Söylenenleri dinleyip de en güzeline uyan kullarımı müjdele! İşte Allah'ın doğru yolu buldurduğu kimseler onlardır, asil akıl izan sahipleri de onlardır." (Zümer suresi, 17-18. ayetler)	✓				
j. "Şüphesiz ki münafıklar cehennemden en alt katındadırlar; artık onlara asla bir yardımcı bulamazsın." (Nisa suresi, 145. ayet)	✓				
k. "Biz bu Kur'an'ı sana vahyetmekle (başka konular yanında) en güzel kıssayı da anlatıyoruz. Gerçek şu ki, sen daha önce bunları bilmiyordun." (Yusuf suresi, 3. ayet)					✓
l. "Muhakkak ki Allah, adaleti, ihsanı, akrabaya karşı cömert olmayı emreder; hayasızlığı, kötülüğü ve zorbalığı yasaklar. İşte Allah, aklınızı başınıza almasını diye size böyle öğüt veriyor." (Nahl suresi, 90. ayet)			✓	✓	
m. "Sen bu sözü yalan sayanı bana bırak! Biz onları, bilemeyecekleri bir şekilde yavaş yavaş azaba doğru çekeceğiz." (Kalem suresi, 44. ayet)	✓		✓	✓	
n. "İman edip hayırlı işler yapanlara gelince, onlar da cennetliklerdir; onlar orada ebedî kalacaklardır." (Bakara suresi, 82. ayet)	✓	✓	✓	✓	

1. Kur'an-ı Kerim, bize Allah'a imanla birlikte peygamberimize imanı da emreder. Allah'a itaatin hemen ardından Peygamberimize (s.a.s.) itaati de ister. Zira yüce kitabımızı bize tebliğ edip öğreten peygamberimizdir. Kur'an, O'nun örneğinde yaşanan bir hayat modeline dönüştürülmüştür. Kur'an'ın aydınlığında, Peygamberimizin eşsiz önderliğinde hayatlarını şekillendirenler, istikametlerini asla kaybetmeyeceklerdir.

Bu paragrafta aşağıdakilerden hangisi vurgulanmaktadır?

- A) Tek başına Kur'an'ın yeterli oluşu
 B) Kur'an ve sünnetin iç içe oluşu
 C) Kur'an'ın peygamber olmadan da yaşanabileceği
 D) Kur'an'da inanç ve ibadet bütünlüğü

2. Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir konu ile ilgilidir?

- A) Kadere iman, imanın şartlarından biridir.
 B) Ahiret konusu Kur'an'ın inanç konuları arasında yer alır.
 C) Namaz ibadeti Kur'an'ın en çok üzerinde durduğu konulardandır.
 D) Tevhit inancı Allah'ın varlığını ve birliğini esas alır.

3. Burcu: "Ayşe Öğretmenimiz her derste Kur'an'dan bir peygamberin hayatıyla ilgili bir - - - anlatıyordu."

Yukarıda boş bırakılan yere aşağıdaki kavramlardan hangisi yazılmalıdır?

- A) Muamelat B) Kısas
 C) Masal D) Anı

4. Müslüman, Kur'an'ın ilk ayetinden son ayetine kadar tamamına inanmak durumundadır. Eğer bir ayeti ya da herhangi bir hükmü kabul etmezse, imanın çizgilerinin dışına çıkmış olur. Bir ibadeti "yapamamak" ile "inanmamak, kabul etmemek" arasında fark vardır. Yapamamak bir zaaf ve eksikliklerdir. Yapamamanın mahcubiyeti kişinin imanının kaybolmasına sebep olmaz, aksine imanının kuvvet kazanmasına neden olur. Fakat kişi, "peygamberlerin varlığına veya gerekliliğine inanmıyorum" derse, diğer inandığı değerlerin de bir önemi kalmaz. Dolayısıyla iman esasları mutlaka bir bütün olarak değerlendirilip kabullenilmelidir.

Verilen paragraftan hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) İmanın geçerliliği, şartlarının tamamının kabulüne bağlıdır.
 B) İbadetlerin eksikliği imanla direkt olarak ilişkilendirilemez.
 C) Müslüman'a yakışan, iman ibadet bütünlüğünü sağlamaktır.
 D) İbadetlerin eksikliği kişinin imandan çıkmasına neden olur.

5. Aşağıdakilerden hangisi Kur'an'ın ana konularından biri değildir?

- A) İbadet B) İnanç
 C) Ahlak D) Sünnet

6. I. Tüccarların aldatmaktan uzak olması
 II. Gencin ramzan orucunu eksiksiz tutması
 III. Öğretmenin gıybet konusunda diline kilit vurmaması
 IV. Hemşirenin namazlarını huşu içerisinde kılması

Yukarıdakilerden hangileri direkt olarak muamelatla ilgili bir husustur?

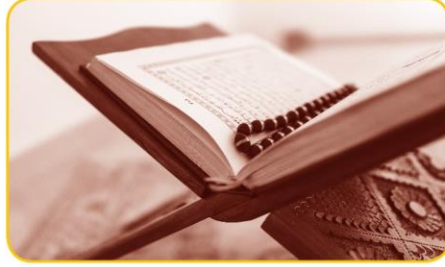
- A) I ve II B) I ve III
 C) II ve IV D) III ve IV

Kur'an-ı Kerim'in Temel Özellikleri

➤ 1. Kur'an İyiye, Doğruya ve Güzele Yönlendirir, Kötülüklerden Sakındırır.

Kur'an insanların kardeşçe, huzurlu, mutlu ve barış içinde yaşamalarını ister. Bunun için insanlara öğütler vererek iyi ve güzel davranışlara yönelmelerini sağlar. İnsanları uyararak, yasaklar koyarak kötü ve çirkin davranışlardan sakınmalarını ister. Kur'an, insanları doğruluğa, iyiliğe ve güzelliğe yönlendirir.

➤ 2. Kur'an Yol Gösterici ve Açıklayıcıdır.

Allah, insanlara peygamberler ve kutsal kitaplar göndererek doğru yolu göstermiştir. Konuyla ilgili Kur'an'dan birkaç örnek verecek olursak;

“Bu (Kur'an), bütün insanlığa bir açıklamadır; takva sahipleri için de bir hidayet ve bir öğüttür.”
(Âl-i İmrân suresi, 138. ayet)

“Muhakkak ki biz, bu Kur'an'da insanlara her türlü misali çeşitli şekillerde anlattık...”
(İsrâ suresi, 89. ayet)

“Bu (din), Rabbinin dosdoğru yoludur. Biz öğüt alacak bir kavim için ayetleri ayrıntılı olarak açıkladık.”
(En'âm suresi, 126. ayet)

➤ 3. Kur'an İnsanları Düşünmeye ve Aklı Kullanmaya Yönelir.

Kur'an-ı Kerim, okunmak ve anlaşılacak üzere gönderilen bir kitap olduğu için Müslümanların bunu yerine getirmeye çalışması da en önemli dinî görevlerinden biridir. İnananlar, bu görevlerini yerine getirmek konusunda titizlik göstermeli; Allah'ın (c.c.) mesajını anlamak için çaba sarfetmelidirler.

Kur'an-ı Kerim, yalnızca ölen kişilerin arkasından mezarlıklarda veya camilerde okunmak için indirilmemiştir. Kur'an'ın indiriliş amacının anlaşılacak olduğu, bir ayette şu şekilde ifade edilmiştir: “Bu Kur'an, ayetlerini düşünsünler ve akıl sahipleri öğüt alsınlar diye sana indirdiğimiz mübarek bir kitaptır.”

(Sa'd suresi, 29. ayet)

Hatırlayalım:

“İbret olmaz bize, her gün okuruz ezber de!
Yoksa, bir maksad aranmaz mı bu âyetlerde?
Lâfzı muhkem yalınız, anlaşılın, Kur'ân'ın:
Çünkü kaydında değil hiçbirimiz ma'nânın:
Ya açar Nazm-ı Celîl'in, bakarız yaprağına;
Yâhud üfler geçeriz bir ölünün toprağına.
İnmemiştir hele Kur'ân, bunu hakkıyla bilin,
Ne mezarlıkta okunmak, ne de fal bakmak için!”

(Mehmet Âkif Ersoy)

► Bir Peygamber Tanıyorum: Hazret-i Nuh (a.s.)

Hz. Nuh, Kur'an-ı Kerim'de ve hadislerde diğer peygamberlere oranla geniş bir şekilde tanıtılan ve “**ulü'l-azm**” olarak isimlendirilen beş büyük peygamberden biridir. Kur'an'da yirmi sekiz surede hakkında bilgi verilmiş ve kırk üç yerde ismen zikredilmiştir. Kur'an'ın yetmiş birinci süresi onun adını taşır ve baştan sona onun tevhit mücadelesini anlatır. Ancak Kur'an, Hz. Nuh'un hayatının sadece peygamber olarak görevlendirildikten sonraki safhasından bahsetmektedir. Kendisine inanmayan kavmi, tufanla cezalandırıldığından tufan hadisesi de ona nispetle “Nuh tufanı” diye anılmaktadır.

Rivayete göre insanlar, Hz. Nuh'a kadar tevhit inancıyla yaşamış, putperestlik ilk defa Nuh kavmiyle ortaya çıkmıştır. Kur'an-ı Kerim'de, “Dediler ki: tanrılarınızı bırakmayın, ilahlarınız Ved, Süva', Vegüs, Yeuk ve Nesr'den vazgeçmeyin.” (Nuh suresi, 23. ayet) mealindeki ayette Nuh kavminin taptığı putlardan bahsedilmektedir. Bu isimler, başlangıçta iyilikleriyle tanınan 226 kişiye aitti. Ölümünün ardından bunların heykelleri yapılmış, daha sonra insanlar, onları Allah ile kendi aralarında aracı olarak birer tapınma objesi yapmıştır. Hz. Nuh, kavmini putperestlikten uzaklaştırıp tevhit inancına döndürmek için gönderilmiştir. Kur'an-ı Kerim'de kavmine peygamber olarak gönderildiği ve 950 sene kavmini Allah'a kulluğa davet ettiği belirtilmektedir.

Nuh kavmini Allah'tan başkasına ibadet etmemeleri hususunda uyarmış. Aksi takdirde başlarına gelecek azabı kendilerine haber vermiştir. Ama kavmi, başlarına geleceğini bildirdiği azabı bir an önce getirmesini istemiştir. Kendi yaptıkları karşılığında hiçbir talebinin olmadığını söyleyen Nuh (a.s.), gaybı bilmediğini, melek de olmadığını, sadece Allah'ın emirlerini bildirdiğini ifade edip davetini sürdürmüştür. Uzun mücadeleler sonunda kavminin putperestlikten vazgeçmediğini görünce inanmayanları cezalandırması için Allah'a dua etmiştir. Allah (c.c.), Hz. Nuh'un duasını kabul etmiş ve inkârcı kavminin tufanla helâk edileceğini, kendisinin ve inananların kurtulacağını bildirerek bir gemi yapmasını istemiştir. Geminin inşası bitince her hayvan türünden birer çift, ayrıca bağışlanmasına hükmedilenler dışındaki aile fertleri ve iman eden diğer kimseler gemiye bindirilir.

Hz. Nuh ve ona inananlar kurtulurken eşi ve oğlu inanmayanlarla birlikte boğulur. Kur'an-ı Kerim'de ayrıca Nuh'un oğlu için dua ettiği, ancak bunun kabul edilmediği belirtilmektedir. Tufan sona erince; “Ey Nuh! Sana ve seninle birlikte olanlara bizden selam ve bereketle gemiden in...” denilir. Hz. Nuh'un güçlükler karşısında gösterdiği sabrı, insanlara örnek olarak gösterilmiştir.

“... Biz seni sadece bizim gibi bir insan olarak görüyoruz. Sana alt tabakamızdan başkasının uyduğunu da görmüyoruz. Sizin bize karşı bir üstünlüğünüzü de kabul etmiyoruz, bilâkis sizin yalancı olduğunuz kanaatini taşıyoruz” dediler.” (Hud suresi, 27. ayet)

Kur'an'da Nuh'un (a.s.) kıssasının anlatıldığı bazı ayetler:

- “... Ey kavmim! Bir de şöyle düşünün: Ya benim, rabbimden gelmiş açık bir delilim varsa ve O kendi katından bana rahmet vermiş de siz bunu anlamamışsanız!...” (Hud suresi, 28. ayet)
- “... Siz istiyorsunuz diye) ben iman edenleri kovacak değilim; onlar (imanları sayesinde) rablerine kavuşacaklardır. Fakat ben sizi bilgisizliğe gömülmüş bir topluluk olarak görüyorum.” (Hud suresi, 29. ayet)
- “Size, ‘Allah'ın hazineleri benim yanımdadır’ demiyorum, gaybı da bilmem, melek olduğumu da söylemiyorum...” (Hud suresi, 31. ayet)
- “... Ey kavmim! Eğer benim aranızda bulunmam ve Allah'ın ayetlerini bildirmem zorunuza gidiyorsa, bilin ki ben yalnız Allah'a dayanıp güveniyorum; siz de ortaklarınızı toplayıp ne yapacağınızı kararlaştırın, yapacağınız iş içinizde niyet olarak kalmasın ve bana mühlet de vermeden yapacağınızı yapın.” (Yunus suresi, 71. ayet)
- “Bizim gözetimimiz altında ve öğrettiğimiz şekilde gemiyi yap, haktan sapanlar için bana başvuruda bulunma! Onlar boğulacaklar!” (Hud suresi, 37. ayet)

Etkinlik 16

Kazanım: 8.5.3. Kur'an-ı Kerim'in temel özelliklerini değerlendirir.
8.5.4. Hz. Nuh'un (a.s.) tevhide davetini özetler.

1. Aşağıdaki ifadelerin doğru ya da yanlış olduğuna karar vererek uygun kutucuklara "✓" işareti koyalım.

	İfadeler	D	Y
a.	Kur'an tövbe edilmesi koşuluyla, her türlü günahın affedileceğini söyler.	☒	☐
b.	Kur'an, en doğru yola iletir.	☒	☐
c.	Kur'an, iyilik yapan müminleri cennetle müjdeler.	☒	☐
d.	Tövbe kapısı, Allah'ın kullarına daima açıktır.	☒	☐
e.	Kur'an'ın okunması yeterlidir, anlaşılmasa da olur.	☐	☒
f.	Kur'an, Hz. Muhammed'in örnek alınmasını ister.	☒	☐
g.	Kur'an, düşünmemizi ve aklımızı kullanmamızı istemez.	☐	☒
h.	Kur'an'ın yolu, en doğru yoldur.	☒	☐
i.	Hz. Nuh, kavmini Allah'ın birliğine (tevhit) davet etmiştir.	☒	☐
j.	Allah, Nuh peygamberi gemi yapmaya yönlendirmiştir.	☒	☐
k.	Kur'an, öğütler vererek insanların iyi ve güzel davranışlara yönelmelerini sağlar.	☒	☐
l.	Hz. Nuh, kavminin yaptığı azgınlıklar karşısında zaman zaman sabırsız davranmıştır.	☐	☒

2. Aşağıda verilen cümlelerdeki boşlukları altta verilen uygun ifadeleri yazarak tamamlayalım.

- a. Hz. Nuh'un mücadelesi de tıpkı diğer peygamberler gibi tevhit mücadelesidir.
b. Kur'an, iyiye ve güzele yönlendirir.
c. Kur'an aklı kullanmayı ve düşünmemizi ister.
d. Kur'an bir hidayet rehberidir.
e. Kur'an; iyiye, doğruya ve güzele yönlendirir, kötülüklerden sakındırır.
f. Kur'an, yol gösterici ve açıklayıcıdır.
g. Hz. Nuh'un inkârcı kavmi, tufanla cezalandırılmıştır.

Hidayet

Güzele

Kötülüklerden

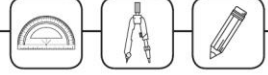
Açıklayıcıdır

Tevhit

Tufanla

Aklı

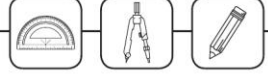
Etkinlik 16

3. Aşağıdaki ayetlerin hangi alanla ilgili olduklarını tespit ederek "✓" işaretiyle belirtelim.

Kur'an-ı Kerim'den Seçilen Ayetler		Kur'an iyiye yönlendirir	Kur'an açıklayıcıdır	Kur'an akli kullanmamızı ister
1	"...Hayır olarak ne yaparsanız muhakkak ki Allah onu bilir." (Bakara suresi, 215. ayet)	✓		
2	"...Bu kitabı sana her konuda açıklama getiren bir rehber, bir hidayet ve rahmet kaynağı, Allah'a gönülden bağlananlar için bir müjde olarak indirdik." (Nahl suresi, 89. ayet)		✓	
3	"Gökleri ve yeri yaratan, gökten su indirip onunla size rızık olarak türlü türlü ürünler çıkaran Allah'tır; izni ile denizde yüzüp gitmeleri için gemileri emrinize veren, nehirleri sizin için faydalı olacak şekilde yaratan O'dur." (İbrahim suresi, 32. ayet)		✓	
4	"Allah yolunda harcama yapın; kendi ellerinizle kendinizi tehlikeye atmayın. İyilik edin, kuşkusuz Allah iyilik edenleri sever." (Bakara suresi, 195. ayet)	✓		
5	"De ki: Onları ilk başta yaratmış olan diriltecek. O yaratmanın her türlü-sünü bilir." (Yasin suresi, 79. ayet)		✓	
6	"...De ki: "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?" (Zümer suresi, 9. ayet)			✓
7	"...O, daha önce Tevrat'ı ve İncil'i insanlar için birer hidayet olarak indirmişti. Furkan'ı da indirdi. Şüphesiz, Allah'ın ayetlerini inkâr edenler için şiddetli bir azap vardır. Allah, mutlak güç sahibidir, intikam sahibidir." (Al-i İmran suresi, 4. ayet)		✓	
8	"Dünya hayatı bir oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir. Muttaki olanlar için şüphesiz ki ahiret yurdu daha hayırlıdır. Hâlâ akıl erdiremiyor musunuz?" (Enam suresi, 32. ayet)		✓	✓
9	"İşte kitap; onda asla şüphe yoktur. O, günahattan sakınanlar için bir rehberdir." (Bakara Suresi, 2. ayet)	✓		
10	"...Kulları içinden ancak bilenler, Allah'ın büyüklüğü karşısında heyecan duyarlar. Şüphesiz Allah üstündür, çokça bağışlayıcıdır." (Fâtır suresi, 28. ayet)			✓
11	"Kesin olarak bilirsiniz ki bu kitabı kuşkusuz biz indirdik ve onu mutlaka koruyan da yine biziz." (Hicr suresi, 9. ayet)		✓	
12	"Kim İslâm'dan başka bir din arama çabası içine girerse, bilsin ki bu kendisinden asla kabul edilmeyecek ve o ahirette ziyan edenlerden olacaktır." (Al-i İmran suresi, 85. ayet)		✓	
13	"Anlayabilesiniz diye biz onu Arapça bir Kur'an olarak indirdik." (Yusuf suresi, 2. ayet)			✓
14	"Kim zerre miktarı hayır yapmışsa onu (karşılığını) görür." (Zilzal suresi, 7. ayet)	✓		
15	"Aklınızı kullanasınız diye Allah size ayetlerini işte böyle açıklıyor." (Bakara suresi, 242. ayet)			✓
16	"Bunlar Allah'a ve ahiret gününe inanırlar, iyiliği emrederler, kötülükten menederler ve hayırlarda yarışırlar. İşte bunlar iyi kimselerdendir." (Al-i İmran suresi, 114. ayet)	✓		
17	"Yeryüzünde birbirine komşu parçalar, üzüm bağları, ekinler; sürgünlü-çatallı ve tek gövdeli hurma ağaçları vardır; hepsi bir tek su ile sulanır. Böyle iken üründe bir kısmını bir kısmına üstün kılarız. İşte bunlarda akıllarını kullanan insanlar için ibretler vardır." (Rad suresi, 4. ayet)		✓	✓
18	"Andolsun, size içinizden öyle bir peygamber gelmiştir ki, sizin sıkıntıya uğramanız ona ağır gelir. O size çok düşkündür, müminlere karşı şefkat ve merhamet doludur." (Tevbe suresi, 128. ayet)	✓		
19	"İyi işler yapan kendisi için yapmıştır, kötülük yapanın da kötülüğü kendinedir; sonra rabbinize döndürüleceksiniz." (Casiye suresi, 15. ayet)	✓		

Etkinlik 16

4. Aşağıdaki ayetlerde güzel ahlakı sağlamak için yasaklanan ve emredilen davranışları bularak ilgili sütunları, "✓" işaretiyle işaretleyelim.

Kur'an-ı Kerim'den Seçilen Ayetler	Emredilen Davranış	Yasaklanan Davranış
a. "Yeryüzünde böbürlenerek dolaşma! Ne yeri yarabilir ne de dağlarla boy ölçüşebilirsin." (İsra suresi, 37. ayet)		✓
b. "İyilikle kötülük bir olmaz. Sen (kötülüğü) en güzel olan davranışla sav; o zaman bir de göreceksin ki seninle aranızda düşmanlık bulunan kimse kesinlikle sıcak bir dost oluvermiş!" (Fussilet suresi, 34. ayet)	✓	
c. "Rabbin, sadece kendisine kulluk etmenizi ve anne babanıza iyi davranmanızı emretti. Onlardan biri veya ikisi senin yanında yaşlanırsa onlara öf bile deme! Onları azarlama! İkisine de gönül alıcı güzel sözler söyle." (İsra suresi, 23. ayet)	✓	✓
d. "Sadakaları açık olarak verirsiniz bu ne güzel! Şayet onu yoksullara verirken gizlerseniz bu sizin için daha da hayırlıdır ve sizin bir kısım günahlarınıza kefarettir. Allah yaptıklarınızdan haberdardır." (Bakara suresi, 271. ayet)	✓	
e. "Hakkında bilgin olmayan şeyin ardına düşme! Çünkü kulak, göz ve gönül, bunların hepsi ondan sorumludur." (İsra suresi, 36. ayet)		✓

5. Aşağıdaki kavram haritasında boş bırakılan yerleri uygun bir şekilde dolduralım.

Kur'an İnsanı			
a. Güvenilir olmaya	b. Doğru sözlü olmaya	c. Kibirlenmekten	d. Hasetten
e. Hayır işleriyle meşgul olmaya	f. Yardımlaşmaya	g. Gıybet (dedikodu) etmekten	h. Yalan konuşmaktan
Yönlendirir.		Alıkoyar.	

6. Aşağıda Kur'an-ı Kerim'in isimleriyle ilgili kelimelerin anlamlarını karşılarındaki boş alanlara doğru bir şekilde yazalım.

a	el-Furkan	İyi ile kötüyü, doğru ile yanlış, iman ile küfrü, helal ile haramı birbirinden ayıran.
b	el-Hâdi	İnsanlara doğru yolu gösteren, rehberlik eden.
c	eş-Şifa	Kalpleri iyileştiren, şifa veren.
d	en-Nur	Her şeyi aydınlatan.
e	ez-Zikr	Düşündüren, hatırlatan.

1. "Allah'a ibadet edin ve ona hiç bir şeyi ortak koşmayın. Ana babaya, akrabaya, yetimlere, yoksullara, yakın komşuya, uzak komşuya, yakın arkadaşına, yolcuya,...iyi davranın; Allah kendini beğenen ve daima böbürlenip duran kimseyi sevmez."

(Nisâ suresi, 36. ayet)

Bu ayetten aşağıdaki ilkelerden hangisi doğrudan çıkarılmaz?

- A) "Ana babaya iyi davranınız."
B) "Sadece Allah'a kulluk ediniz."
C) "Böbürlenmekten uzak durunuz."
● "Misafire yemek ikram ediniz."
2. I. Kur'an son ilahi kitaptır.
II. Kur'an'ın mesajları evrenseldir.
III. Kur'an Hz. Muhammed'in en büyük mucizesidir.

Yukarıdakilerden hangisi Kur'an için söylenebilir?

- A) Sadece I. B) I ve II.
C) II ve III. ● I, II ve III.
3. I. "Ey iman edenler! Allah için hakkı ayakta tutan, adaletle şahitlik eden kimseler olun. Bir topluluğa duyduğunuz kin, -sizi adil davranmamaya itmesin. Adaletli olun..."

(Maide suresi, 8. ayet)

- II. "Ölçüyü adaletle tutun ve eksik tartmayın."

(Rahman suresi, 9. ayet)

Bu iki ayetten aşağıdaki ilkelerden hangisine ulaşılabilir?

- Bir insanın sahip olabileceği en büyük erdemdir adalet.
B) Kin ve nefret gibi kötü duygular yerinde kullanılmalıdır.
C) Ölçü ve tartıda yanlışlık yapanlar kınanmamalıdır.
D) Eşitlik kavramı bazen yanlış anlaşılabilir.

4. 1. ayet - "İnsanların bizzat kendi işledikleri yüzünden karada ve denizde düzen bozuldu ki Allah yaptıklarının bir kısmını onlara tattırsın; belki de (tuttukları kötü yoldan) dönerler."

(Rum suresi, 41. ayet)

2. ayet - "Güneş ve Ay bir hesaba göre (hareket etmekte)dir. Göğü Allah yükseltti ve mizanı (dengeyi) O koydu. Sakın dengeyi bozmayın."

(Rahman suresi, 5-8. ayetler)

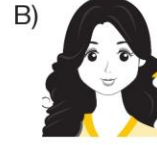
3. ayet - "Allah'ın, göklerde ve yerdeki (nice varlık ve imkânları) sizin emrinize verdiğini, nimetlerini açık ve gizli olarak size bolca ihsan ettiğini görmediniz mi?..."

(Lokman suresi, 20. ayet)

Verilen ayetlerden ortak bir değer üretilmek istenirse, aşağıdaki öğrencilerden hangisinin söylediği doğru olur?

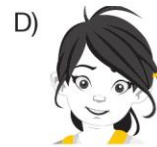
Doğayı korumak

Merhamet

Dengeli olmak

Şükür

5. Aşağıdakilerden hangisinin konusu diğerlerinden farklıdır?

- A) Kur'an okumak
B) Namaz kılmak
C) Dua etmek
● Kadere inanmak